

DIE DORDTSE LEERREËLS

Hierdie Belydenisskrif was die beslissing van die Nasionale Sinode van die Gereformeerde Kerke van die Verenigde Nederlande, wat in die jare 1618 en 1619 in Dordrecht gehou is, oor die bekende vyf leerstellings van die Remonstrante waaroor daar in die Gereformeerde Kerke verskil ontstaan het.

VOORWOORD

IN DIE NAAM VAN ONS HERE EN SALIGMAKER JESUS CHRISTUS, AMEN.

Die Here, ons Verlosser Jesus Christus, het 'n uiters groot aantal vertroostinge in hierdie ellendige bestaan aan sy strydende kerk gegee. Tereg word die troos wat Hy, by sy vertrek na sy Vader in sy hemelse heiligdom, vir die kerk agtergelaat het, as die belangrikste beskou. Hy het naamlik gesê: *Ek is met julle al die dae tot aan die voleinding van die wêreld* (Matt 28:20). Die waaragtigheid van hierdie allersoetste belofte skitter duidelik in die kerk van alle tye. Dit is immers van die begin af nie alleen deur openlike geweld van die vyande daarvan en deur die goddeloosheid van kettters geteister nie, maar ook deur die openlike slinksheid van verleiers. As die Here sy kerk trouens ooit in die heilsame bystand van die belofte van sy nabyheid in die steek sou gelaat het, sou dit lankal deur die geweld van tiranne onderdruk of deur die bedrog van bedrieërs die verderf in verlei gewees het. Maar Hy, die goeie Herder, het sy kudde vir wie Hy sy lewe afgelê het, met die grootste standvastigheid liefgehad; Hy het altyd betyds en dikwels met sy uitgestrekte hand die woede van die vervolgers van die kerk wonderbaarlik onderdruk en die kronkelpaaie en bedrieglike planne van verleiers ontmasker en vernietig. In albei gevalle het Hy getoon dat Hy sy kerk ten nouste naby is.

Daar bestaan voortreflike getuienis hiervan in die annale van godvrugtige keisers, konings en prinse wat die Seun van God so dikwels verwek het om sy kerk by te staan en met heilige ywer vir sy huis laat brand het. Deur hulle toedoen het Hy nie alleen die woede van tiranne aan bande gelê nie, maar ook die middels van heilige Sinodes aan die kerk voorsien wanneer dit in 'n stryd met valse leraars gewikkel was wat die godsdiens op verskillende maniere vervals het. In hierdie Sinodes het getroue diensknegte van Christus met gesamentlike gebede, besluite en inspanning ten behoeve van die kerk en die waarheid van God moedig stand gehou en die kerk onverskrokke teen die dienaars van die Satan beskerm, ten spyte daarvan dat hulle hulle in engele van die lig verander het. Verder het hulle die saad van dwalings en tweedrag uit die weg geruim, die kerk in eensgesindheid van die suiwer godsdiens bewaar en die opregte diens aan God onvervals aan die nageslag oorgelewer.

Ons getroue Verlosser het sy genadige nabyheid in hierdie tyd met 'n soortgelyke weldaad aan die kerk in Nederland betuig wat verskeie jare lank tot die uiterste toe beproef is. Hierdie kerk is trouens deur die magtige hand van God van die tirannie van die Roomse Antichris en die verskriklike afgodediens van die pousdom verlos; so dikwels is dit in die gevare van langdurige oorlog wonderbaarlik beskerm en dit het tot lof van sy God, tot wonderlike groei van die staat en tot blydschap van die ganse Gereformeerde wêreld in die eensgesindheid van die ware leer en tug geblom.

Jakobus Arminius en sy navolgers, wat as Remonstrante bekendstaan, het dit daarna egter eers in die geheim maar uiteindelik in die openbaar met verskeie onbekende sowel as nuwe dwalinge aangeval. Hierdeur is die kerk hardnekkig deur afstootlike twis en skeuring in beroering gebring en hulle het dit in so 'n groot krisis gedompel dat die mees bloeiende kerk as gevolg van die verskriklike brand van twiste en skeuring

uiteindelik in vlamme sou opgegaan het as die ontferming van ons Verlosser nie betyds tussenbeide getree het nie.

Maar aan die Here kom lof toe tot in ewigheid. Nadat Hy vir 'n rukkie sy aangesig vir ons verberg het omdat ons sy toorn en verontwaardiging op baie maniere uitgelok het, het Hy aan die hele wêreld bewys dat Hy sy verbond nie vergeet het nie en dat Hy die versugtinge van dié wat aan Hom behoort nie verontagsaam nie. Menslikerwys kon daar beswaarlik enige teenmiddel te voorskyn tree. Daarom het Hy die ingewing aan beroemde maghebbers in die State Generaal van die Nederlandse verbond gegee om volgens die advies en aanwysing van die deurlugtige en moedige Prins van Oranje die beslissing te neem om hierdie ewels wat hulleself uitwoed, met wetlike middels teen te gaan. Hierdie middels was volgens die voorbeeld van die apostels en dié wat daarop gevolg het, met die lang verloop van tye deur die Christelike kerk goedgekeur en tevore ook met groot vrug in die Nederlandse kerk gebruik. Hulle het ook besluit om uit al die provinsies waaroor hulle bevel gehad het, op hulle eie gesag 'n Sinode by Dordrecht byeen te roep nadat hulle daartoe versoek is en hulle ook begunstig is deur die baie vriendelike en magtige koning van Groot Brittanje, Koning Jakobus, uitmuntende prinse, rade en state en hulle hierbenewens ook 'n baie groot aantal van die belangrikste teoloë bekom het. Hulle doel was dat die leerstellings van Arminius en sy navolgers deur 'n algemene oordeel van soveel teoloë sorgvuldig in 'n plegtige Sinode ondersoek kon word; sodat daaroor uit die Woord van God alleen geoordeel kon word; verder dat die ware leer bevestig en die valse leer verwerp kon word, en dat eensgesindheid, vrede en rus met God se seën weer in die kerke in Nederland herstel kon word. Dit is oor hierdie weldaad van God waaroor die Nederlandse kerke verheug is, en hulle erken nederig die getroue medelye van hulle Verlosser en verkondig dit met dankbaarheid.

Hierdie agbare Sinode is gevolglik op gesag van die hoogste owerheid in al die kerke in Nederland voorafgegaan deur die aansegging en huldiging van vas en gebede om God se toorn af te bid en Hom om sy genadige bystand te smee. Die Sinode is aangevuur deur liefde vir die mag van God en vir die welvaart van die kerk en het in Dordrecht in die Naam van die Here vergader. Na aanroeping van God se Naam, is die Sinode deur 'n heilige eed daartoe verbind om die Heilige Skrif alleen as maatstaf vir sy beoordeling te aanvaar en in die ondersoek en oordeel van hierdie saak met 'n goeie en onpartydige gewete op te tree. Die Sinode het ywerig en met groot geduld daaraan gewerk om die belangrikste voorstanders van hierdie leerstellings voor hulle te daag en hulle daartoe te beweeg om hulle opvatting oor die vyf bekende hoofpunte van hulle leer en die redes vir hulle opvattinge vollediger uiteen te sit. Hulle het egter die oordeel van die Sinode verwerp en geweier om op 'n billike manier op die vrae te antwoord. Nóg die teregwysing van die Sinode, nóg die opdragte van die uitmuntende en magtige verteenwoordigers van die State Generaal, ja, selfs nie eens die bevel van die uitnemende maghebbers van die State Generaal kon by hulle enige vordering maak nie. Daarom is die Sinode op las van dieselfde maghebbers en volgens 'n gewoonte wat al lankal reeds in Sinodes van ouds in swang was, genoodsaak om 'n ander weg te betree. Daar is dus 'n ondersoek ingestel na daardie vyf hoofpunte van hulle leerstellings uit hulle geskrifte, belydenisse en verklarings wat gedeeltelik reeds tevore uitgegee is en gedeeltelik aan hierdie Sinode beskikbaar gestel is.

Deur die sonderlinge genade van God is hierdie ondersoek met die grootste sorgvuldigheid, betroubaarheid en goeie gewete, en met die instemming van almal saam en elkeen afsonderlik afgehandel. Gevolglik het hierdie Sinode besluit om tot Gods eer en met die oog daarop om die suiwerheid van die heilswaarheid, die rustigheid van ons gewetens en die rus en welvaart van die Nederlandse kerk ter harte te neem, die volgende beslissing bekend te stel. Hierin word die Sinode se opvatting wat waaragtig en in ooreenstemming met die Woord van God is, oor die voorgenoemde vyf hoofpunte van hulle leer uiteengesit en as vals en in stryd met die Woord van God verwerp.

DIE DORDTSE LEERREËLS

Hoofstuk 1

GOD SE VOORBESKIKKING

1:1 Alle mense het in Adam gesondig en hulle aan die vloek van die ewige dood skuldig gemaak¹. Daarom sou God niemand veronreg het as dit sy wil was om die hele mensdom in die sonde en vervloeking te laat bly en vanweë die sonde te veroordeel nie. Gevolglik leer die apostel: *Die hele wêreld is voor God doemwaardig* (Rom 3:19)¹. *Almal het gesondig en dit ontbreek hulle aan die heerlikheid van God* (Rom 3:23), en: *Die loon van die sonde is die dood* (Rom 6:23).

1 Romeine 3:19; Romeine 5:12-14

1:2 Die liefde van God is egter hierin geopenbaar dat Hy sy eniggebore Seun in die wêreld gestuur het, *sodat elkeen wat in Hom glo, nie verlore mag gaan nie, maar die ewige lewe kan hê* (Joh. 3:16; 1 Joh 4:9).

1:3 Om mense tot die geloof te bring stuur God uit genade verkondigers van hierdie vreugdevolle boodskap na wie Hy wil en wanneer Hy wil¹. Deur hulle diens word mense geroep tot bekering en die geloof in Christus, die gekruisigde², want: *Hoe kan hulle in Hom glo van wie hulle nie gehoor het nie? En hoe kan hulle hoor sonder een wat preek? En hoe kan hulle preek as hulle nie gestuur word nie?* (Rom 10:14-15).

1 Jesaja 52:7

2 1 Korinthiërs 1:23-24

1:4 Die toorn van God bly op mense wat hierdie evangelie nie glo nie¹. Hulle wat die evangelie egter aanneem en die Verlosser, Jesus, met 'n ware en lewende geloof omhels, word deur Hom van die toorn van God en van die verderf verlos, en Hy skenk hulle die ewige lewe².

1 Johannes 3:36

2 Markus 16:16; Johannes 3:16; Romeine 10:9

1:5 Die oorsaak of skuld van hierdie ongeloof, net soos van alle ander sondes, lê beslis nie by God nie, maar by die mens¹. Die geloof in Jesus Christus¹ en die saligheid deur Hom is egter 'n genadegawe van God. Soos geskrywe is: *Uit genade is julle gered, deur die geloof, en dit nie uit julleself nie: dit is die gawe van God* (Ef 2:8); ook: *Dit is aan julle genadiglik gegee om in Christus te glo* (Fil 1:29).

1 Hebreërs 4:6; 1 Petrus 2:7,8

1:6 Dat God aan sommige mense in die tyd die gawe van die geloof skenk en aan ander dit nie skenk nie, volg uit sy ewige besluit. Immers: *Aan God is al sy werke van ewigheid af bekend* (Hand 15:18)¹, en *Hy doen alles volgens die raad van sy wil* (Ef 1:11). Volgens hierdie besluit maak God genadiglik die harte van die uitverkorenes ontvanklik – hoe verhard hulle ook al mag wees – en buig hulle om tot geloof. Hulle wat egter nie uitverkies is nie, laat Hy volgens sy regverdige oordeel in hulle boosheid en verharding bly. Hierin veral kom vir ons tot openbaring die diepe, barmhartige en tegelyk regverdige onderskeiding tussen die mense, wat almal ewe verlore is. Dit is die besluit van die uitverkiesing en verwerping wat in die Woord van God geopenbaar is. Verkeerde, onreine en onstandvastige mense verdraai hierdie leer tot hulle eie verderf,¹ maar aan die heiliges en godvresendes gee dit onuitspreeklike troos.

1 Handeling 13:48

1:7 Hierdie uitverkiesing is 'n onveranderlike voorneme van God. Daarvolgens het Hy nog voor die skepping 'n sekere aantal mense uit die hele mensdom uitverkies¹. Hierdie mensdom het deur hulle eie skuld van hulle oorspronklike ongeskondenheid in sonde en verderf verval. Die uitverkorenes is dus nie beter of waardiger as ander nie, maar verkeer saam met die ander in die gemeenskaplike ellende. Nogtans het Hy hulle, uit volkome vrye welbehae van sy wil en uit louter genade, tot die saligheid in Christus uitverkies.¹ God het Christus ook van ewigheid af tot Middelaar en Hoof van al die uitverkorenes en tot fondament van die saligheid gestel. So het Hy ook besluit om die uitverkorenes aan Christus te gee om hulle salig te maak². Deur sy Woord en Gees roep en trek God die uitverkorenes kragdadiglik tot gemeenskap met Hom.³ Hy het dus besluit om aan die uitverkorenes die ware geloof in Christus te gee, hulle te regverdig en te heilig en om hulle, wat kragtig in die gemeenskap van sy Seun bewaar is, uiteindelik as bewys van sy barmhartigheid en tot lof van sy oorvloedige en heerlike genade te verheerlik. Soos geskrywe is: *In Christus het God ons uitverkies voor die grondlegging van die wêreld om heilig en sonder gebrek voor Hom in liefde te wees, deurdat Hy ons voorbeskik het om ons as sy kinders vir Homself aan te neem deur Jesus Christus, na die welbehae van sy wil, tot lof van die heerlijkheid van sy genade waarmee Hy ons begenadig het in die Geliefde* (Ef 1:4-6); en elders: *Dié wat Hy vantevore verordineer het, dié het Hy ook geroep; en dié wat Hy geroep het, dié het Hy ook geregverdig; en dié wat Hy geregverdig het, dié het Hy ook verheerlik* (Rom 8:30).

1 Efesiërs 1:4,11

2 Johannes 17:2,12,24

3 Johannes 3:37,44

1:8 Hierdie uitverkiesing is nie veelsoortig nie, maar een en dieselfde vir almal wat salig word, in die Ou, sowel as in die Nuwe Testament. Die Skrif verkondig immers aan ons net een welbehae, voorneme en raad van die wil van God. Hiervolgens het Hy ons van ewigheid af uitverkies tot die genade, sowel as tot die heerlijkheid, tot die saligheid, sowel as tot die weg van die saligheid wat Hy voorberei het, sodat ons daarin kan wandel¹.

1 Deuteronomium 7:7; Deuteronomium 9:6; Efesiërs 1:4-5; Efesiërs 2:10.

1:9 Hierdie uitverkiesing het *nie op grond van 'n vooruitgesiene geloof, geloofsgehoorsaamheid, heiligheid of enige ander goeie hoedanigheid of ooreenkoms tot stand gekom asof dit as rede of voorwaarde vir die uitverkiesing van die mens vereis is nie*. Die uitverkiesing is immers die *oorsaak van* geloof en geloofsgehoorsaamheid, heiligheid, ens¹. Daarom is die uitverkiesing die bron van alle saligheid waaruit geloof, heiligheid en al die ander saligmakende gawes, en uiteindelik die ewige lewe self, as vrugte en gevolge daarvan vloei. Die apostel getuig immers: *Om heilig en sonder gebrek voor Hom in liefde te wees* (Ef 1:4), en nie *omdat* ons alreeds so was nie.

1 Romeine 8:30

1:10 Die oorsaak van hierdie genadige uitverkiesing is inderdaad slegs die welbehae van God. Dit bestaan nie daarin dat Hy uit alle moontlikhede sekere menslike hoedanighede of dade as 'n voorwaarde vir die saligheid uitgekies het nie. Dit bestaan wel hierin dat Hy sekere, bepaalde mense uit die hele menigte sondaars as sy eiendom aangeneem het. Soos geskrywe is: *Toe die kinders nog nie gebore was en nog geen goed of kwaad gedoen het nie ... is vir haar* (nl. Rebekka) *gesê ... Die oudste sal die jongste dien* (Gen 25:23). Soos geskrywe is: *Jakob het Ek liefgehad en Esau het Ek gehaat*¹ (Rom 9:11-13); en: *Daar het gelowig geword almal wat verordineer was tot die ewige lewe* (Hand 13:48).

1 Maleagi 1:2-3

1:11 God self is alwys, onveranderlik, alwetend en almagtig, en daarom kan sy daad van uitverkiesing nie onderbreek, verander, herroep of afgebreek word nie. Die uitverkorenes kan ook nie verwerp of hulle getal verminder word nie¹.

1 Johannes 6:37; Johannes 10:28

1:12 Die uitverkorenes word op God se tyd van hulle ewige en onveranderlike uitverkiesing tot saligheid verseker¹. Dit gebeur in verskillende trappe en nie vir almal in gelyke mate nie. Hulle ontvang hierdie versekering nie deur nuuskierig die verborgenhede en dieptes van God te probeer deursoek nie¹, maar wel deur in hulleself die onfeilbare vrugte van die uitverkiesing, soos in die Woord van God aangewys, met geestelike blydschap en heilige vreugde waar te neem². Hierdie onfeilbare vrugte van die uitverkiesing is ware geloof in Christus, die kinderlike vrees van God³, die droefheid oor die sonde volgens die wil van God⁴, die honger en dors na die geregtigheid⁵, ens.

1 Deuteronomium 29:29

2 1 Korintiërs 2:10-11

3 2 Korintiërs 13:5

4 2 Korintiërs 7:10

5 Mattheus 5:6

1:13 Die kinders van God put uit hulle besef en sekerheid van hierdie uitverkiesing daaglik steeds meer rede om hulle voor God te verootmoedig, om die diepte van sy barmhartighede te eerbiedig, om hulleself te reinig¹ en om Hom, wat hulle eerste so uitnemend liefgehad het², ook van hulle kant vurig lief te hê. Dit is dan ook geheel en al onmoontlik dat hierdie leer van die uitverkiesing en die besinning daarvoor die kinders van God sou laat ophou om die gebooie van God te gehoorsaam of dat hulle onverskillig sou word deur 'n sondige lewe te lei. Deur die regverdige oordeel van God is dit juis die geval met hulle wat die genade van die uitverkiesing ligtelik vir hulleself toeëien of ydellik en ligsinnig daarvoor praat, sonder dat hulle begeer om in die weë van die uitverkorenes te wandel.

1 1 Johannes 3:3

2 1 Johannes 4:19

1:14 Hierdie leer van die Goddelike uitverkiesing is verder, volgens die wyse besluit van God, deur die profete, deur Christus self en deur die apostels in sowel die Ou as die Nuwe Testament verkondig. Daarna is dit in die heilige Skrifte bekend gemaak en bewaar. Daarom moet dit vandag nog op die regte tyd en plek in die kerk van

God – waarvoor dit in die besonder bestem is – uiteengesit word. Hierdie leer moet egter oordeelkundig, met gelowige eerbied en heilige ontsag, sonder 'n nuuskierige ondersoek na die weë van die Allerhoogste, verkondig word. Dit alles moet gebeur tot eer van die heilige Naam van God en tot 'n lewende troos vir sy volk¹.

1 Job 36:23-26; Handeling 20:27; Romeine 11:33-34; Romeine 12:3; 1 Korintiërs 4:6; Hebreërs 6:17-18

1:15 Verder toon die Heilige Skrif hierdie ewige en onverdiende genade van ons uitverkiesing baie duidelik aan en verkondig dit nadruklik aan ons. Dit betuig bowendien dat nie alle mense uitverkies is nie, maar dat sommige nie uitverkies is nie of in die ewige uitverkiesing van God verbygegaan is. God het besluit om hulle, na sy volkome vrye, regverdige, onberispelike en onveranderlike welbehag¹, in die gemeenskaplike ellende te laat bly. Daarin het hulle hulleself deur hulle eie skuld gestort. God het immers besluit om nie aan hulle die saligmakende geloof en die genade van die bekering te gee nie. Om sy geregtigheid te openbaar,¹ het God

besluit om hierdie mense aan hulleself oor te laat, hulle onder sy regverdige oordeel te laat bly en om hulle nie alleen oor hulle ongeloof nie, maar ook oor al hulle ander sondes te veroordeel en ewig te straf². Dit is die besluit van die verwerping, wat God hoegenaamd nie tot bewerker van die sonde maak nie, want dit sou 'n godslasterlike gedagte wees; intendeel, dit sê juis dat God 'n gedugte, onberispelike en regverdige Regter is wat die sonde straf.

1 Romeine 9:22

2 1 Petrus 2:7-8

1:16 Hulle wat die lewende geloof in Christus,¹ die vaste vertrouwe, die gewetensrus, die beoefening van kinderlike gehoorsaamheid en die roem in God deur Christus nog nie kragtig ervaar nie² – ofskoon hulle die middele gebruik waardeur God belof het om hierdie dinge in ons te bewerk – moet nie mismoedig word wanneer hulle van die verwerping hoor nie. Hulle moet hulle ook nie onder die verworpenes reken nie, maar ywerig voortgaan om die middele te gebruik, vurig verlang na die tyd van oorvloediger genade en dit ook met eerbied en ootmoed verwag. Hulle wat ernstig begeer om hulle tot God te bekeer, om Hom alleen te behaag en van die liggaam van die dood verlos te word, maar op die pad van die godsvrug en die geloof nog nie so ver gevorder het as wat hulle wou nie, behoort die leer van die verwerping nog baie minder te vrees. Die barmhartige God het immers belof dat Hy die dowwe lamppit nie sal uitblus en die geknakte riet nie sal verbreek nie³. Maar hierdie leer is tereg verskriklik vir almal wat God en die Verlosser, Jesus Christus, vergeet en hulle geheel en al aan wêreldse sorges en sondige begeertes oorgegee het. Dit sal so bly solank hulle hulle nie met erns tot God bekeer nie⁴.

1 Romeine 5:11; 2 Korintiërs 1:12; Filippense 3:3; Jakobus 2:26

2 Romeine 7:24

3 Jesaja 42:3; Matteus 12:20

4 Matteus 13:22; Hebreërs 12:29

1:17 Die Woord van God, waaruit ons die wil van God leer ken, getuig daarvan dat die kinders van die gelowiges heilig is. Hulle is nie van nature heilig nie, maar kragtens die genadeverbond¹ waarin hulle saam met hulle ouers opgeneem is. Godvrugtige ouers moet daarom nie twyfel aan die uitverkiesing en saligheid van hulle kinders wat God in hulle kinderjare uit hierdie lewe wegneem nie¹.

1 Genesis 17:7; Jesaja 59:21; Handeling 2:39; 1 Korintiërs 7:14

1:18 Teen iemand wat oor hierdie genade van die onverdiende uitverkiesing en gestrengheid van die regverdige verwerping in opstand is¹, stel ons die woorde van die apostel: *O mens, wie is jy wat teen God antwoord?* (Rom 9:20), en ook die woorde van ons Verlosser: *Staan dit my nie vry om met my eie goed te maak wat ek wil nie?* (Matt 20:15).

Maar ons wat hierdie verborgenhede¹ godvresend eerbiedig, roep saam met die apostel uit: *O, diepte van die rykdom en wysheid en kennis van God! Hoe ondeurgrondelik is sy oordele en onnaspeurlik sy weë! Want wie het die gedagte van die Here geken, of wie was sy raadsman gewees? Of wie het eers iets aan Hom gegee, dat dit Hom vergeld moet word? Want uit Hom en deur Hom en tot Hom is alle dinge. Syne is die heerlikheid tot in ewigheid. Amen* (Rom 11:33-36).

1 Job 39:34-37

VERWERPING VAN DIE DWALINGS

Die regsinnige leer is nou uiteengesit.

VD1:1 Die Sinode verwerp daarom die dwaling van hulle wat leer: Die hele en volledige besluit van die uitverkiesing tot saligheid is God se wil om daardie mense salig te maak wat nog sal glo en in die geloof en geloofsgehoorsaamheid sal volhard. Oor hierdie besluit is daar niks anders in die Woord van God geopenbaar nie.

Die Sinode leer: Hierdie dwaalleraars mislei hiermee die eenvoudiges, en hulle weerspreek duidelik die Heilige Skrif. Die Skrif getuig immers dat God nie alleen hulle wat sal glo, wil salig maak nie, maar dat Hy ook sekere bepaalde mense van ewigheid af uitverkies het. God het aan hierdie mense, in onderskeiding van ander, in die tyd die geloof in Christus en die volharding geskenk. Soos geskrywe is: *Ek het u Naam geopenbaar aan die mense wat U my uit die wêreld gegee het* (Joh 17:6), en: *Daar het gelowig geword almal wat tot die ewige lewe verordineer was* (Hand 13:48). *Hy het ons uitverkies voor die grondlegging van die wêreld om heilig te wees*, ens. (Ef 1:4).

VD1:2 Die Sinode verwerp die dwaling van hulle wat leer: Die uitverkiesing van God tot die ewige lewe is veelsoortig: die een is algemeen en onbepaal, die ander is besonder en bepaal. Laasgenoemde val weer in twee dele uiteen: Dit is óf 'n onvolkome, herroeplike, nie-beslissende en voorwaardelike uitverkiesing óf 'n volkome, onherroeplike, beslissende en volstreckte uitverkiesing. Verder: Daar is een uitverkiesing tot die geloof en 'n ander tot die saligheid, dit wil sê daar kan 'n uitverkiesing tot die regverdigmakende geloof wees sonder dat daar 'n beslissende uitverkiesing tot saligheid hoef te wees.

Die Sinode leer: Dit is 'n versinsel van die menslike verstand wat buite die Skrif om uitgedink is. Dit vernietig die leer van die uitverkiesing en verbreek hierdie goue ketting van ons saligheid: *Dié wat Hy vantevore verordineer het, dié het Hy geroep; en dié wat hy geroep het, dié het Hy ook geregverdig; en dié wat Hy geregverdig het, dié het Hy ook verheerlik* (Rom 8:30).

VD1:3 Die Sinode verwerp die dwaling van hulle wat leer: Die welbehae en voorneme van God, waarvan die Skrif in die leer van die uitverkiesing melding maak, bestaan nie daarin dat God sekere bepaalde mense bo ander uitverkies het nie. Dit bestaan daarin dat God uit alle moontlike voorwaardes – soos byvoorbeeld die werke van die wet – of uit die orde van alle dinge die wesenlik onverdienstelike daad van die geloof en die onvolmaakte gehoorsaamheid daaraan tot 'n voorwaarde vir die saligheid gekies het. Dit sou Hy dan genadiglik as 'n volkome gehoorsaamheid wou reken en dit waardig wou ag om met die ewige lewe te beloon.

Die Sinode leer: Hierdie skadelike dwaling maak die welbehae van God en die verdienste van Christus kragteloos. Terselfdertyd word die mense deur nuttelose vrae van die waarheid van die genadige regverdigmaking en van die eenvoud van die Skrif weggelei. Daarmee word hierdie uitspraak van die apostel as onwaar bestempel: *God het ons geroep met 'n heilige roeping, nie volgens ons werke nie, maar volgens sy eie voorneme en genade wat ons van ewigheid af in Christus Jesus geskenk is* (2 Tim 1:9).

VD1:4 Die Sinode verwerp die dwaling van hulle wat leer: Die voorwaarde wat vir die uitverkiesing tot die geloof vereis word, is dat die mens die lig van die natuur reg moet gebruik en vroom, klein, nederig en geskik vir die ewige lewe moet wees – asof die uitverkiesing in enige opsig van hierdie dinge sou afhang.

Die Sinode leer: Dit klink na Pelagius en is in stryd met die leer van die apostel waar hy skryf: *Ons het vroeër gewandel in die begeerlikhede van ons vlees toe ons die wil van die vlees en van die sinne gedoen het; en ons was van nature kinders van die toorn net soos ook die ander. Maar God wat ryk is in barmhartigheid, het ons deur sy grote liefde waarmee Hy ons liefgehad het, ook toe ons dood was deur die misdade, lewend gemaak saam met Christus – uit genade is julle gered – en saam opgewek en saam laat sit in die hemele in Christus Jesus, sodat Hy in die eeue wat kom, kan betoon die uitnemende rykdom van sy genade in goedertierenheid oor ons in Christus Jesus. Want uit genade is julle gered, deur die geloof, en dit nie uit julleself nie; dit is die gawe van God; nie uit die werke nie, sodat niemand mag roem nie* (Ef 2:3-9).

VD1:5 Die Sinode verwerp die dwaling van hulle wat leer: Die onvolkome en nie-beslissende uitverkiesing van spesifieke mense tot saligheid het tot stand gekom uit die vooruitgesiene geloof, bekering, heiligheid en vroomheid, wat óf net begin het óf al 'n tyd lank geduur het. Die volkome en beslissende uitverkiesing het egter tot stand gekom uit die volharding in die vooruitgesiene geloof, in bekering, in heiligheid en in godsvrug tot die einde toe. Dit is die waarde van die genade en die evangelie waarvolgens hy wat uitverkies word, waardiger is as hy wat nie uitverkies word nie. Die geloof, geloofsgehoorsaamheid, heiligheid, godsvrug en volharding is dus nie vrugte of gevolge van die onveranderlike uitverkiesing tot heerlikheid nie, maar noodsaaklike voorwaardes daarvoor en oorsake daarvan. In die geval van uitverkorenes is dit volledige voorvereistes en vooruitgesien asof hulle dit reeds volbring het.

Die Sinode leer: Dit is in stryd met die hele Skrif, wat hierdie en dergelike uitsprake telkens weer in ons ore en harte inskerp: *Die uitverkiesing is nie uit die werke nie, maar uit Hom wat roep* (Rom 9:11); *Daar het gelowig geword almal wat verordineer was tot die ewige lewe* (Hand 13:48); *Hy het ons in Hom uitverkies ... om heilig ... te wees* (Ef 1:4); *Julle het My nie uitverkies nie, maar Ek het julle uitverkies* (Joh 15:16); *As dit deur genade is, is dit nie meer uit die werke nie* (Rom 11:6); *Hierin is die liefde: nie dat ons God liefgehad het nie, maar dat Hy óns liefgehad het en sy Seun gestuur het* (1 Joh 4:10).

VD1:6 Die Sinode verwerp die dwaling van hulle wat leer: Nie elke uitverkiesing tot saligheid is onveranderlik nie, maar sommige uitverkorenes kan verlore gaan en gaan inderdaad ook vir ewig verlore, nieteenstaande enige besluit van God.

Die Sinode leer: Met hierdie growwe dwaling maak hulle God veranderlik en vernietig die troos wat die vromes uit die vastigheid van hulle uitverkiesing put. Ook weerspreek hulle die Heilige Skrif, wat leer dat die uitverkorenes nie verlei kan word nie¹; dat Christus almal wat deur die Vader aan Hom gegee is, nie sal verloor nie² en dat God dié wat Hy vantevore verordineer, geroep en geregverdig het, ook verheerlik het³.

- 1 Matteus 24:24
- 2 Johannes 6:39
- 3 Romeine 8:30

VD1:7 Die Sinode verwerp die dwaling van hulle wat leer: Daar is in hierdie lewe geen vrug, geen besef en geen sekerheid van die onveranderlike uitverkiesing tot heerlikheid nie, behalwe dié wat van 'n veranderlike en toevallige voorwaarde afhang.

Die Sinode leer: Nie alleen is dit ongerym om te beweer dat daar 'n onseker sekerheid is nie, maar dit stry ook met die ervaring van die heiliges. Uit die besef van hulle uitverkiesing verheug die heiliges hulle saam met die apostel en roem hulle in hierdie weldaad van God¹. Volgens die vermaning van Christus verbly hulle hulle saam met die dissipels dat hulle name in die hemel opgeskrywe is². Ook stel hulle die besef van hulle uitverkiesing teenoor die vurige pyle van die aanvalle van die duiwel, terwyl hulle vra: *Wie sal beskuldiging inbring teen die uitverkorenes van God?* (Rom 8:33).

- 1 Efesiërs 1:3-14
- 2 Lukas 10:20

VD1:8 Die Sinode verwerp die dwaling van hulle wat leer: God het oor niemand bloot kragtens sy regverdige wil besluit om hom in die val van Adam en in die gemeenskaplike staat van sonde en verdoemenis te laat bly nie. Ook het Hy in die gee van die genade wat vir die geloof en bekering nodig is, besluit om niemand verby te gaan nie.

Die Sinode leer: Dit staan vas: *Hy is barmhartig oor wie Hy wil, en Hy verhard wie Hy wil* (Rom 9:18), en: *Dit is aan julle gegee om die verborgenhede van die koninkryk van die hemele te ken, maar aan hulle is dit*

nie gegee nie (Matt 13:11), en: *Ek loof U, Vader, Here van die hemel en die aarde, dat U hierdie dinge verberg het vir wyse en verstandige mense en dit aan kindertjies geopenbaar het. Ja, Vader, want so was dit u welbehae* (Matt 11:25-26).

VD1:9 Die Sinode verwerp die dwaling van hulle wat leer: Dit is nie enkel en alleen die welbehae van God wat die oorsaak is waarom Hy die evangelie eerder na die een as na die ander volk stuur nie. Dit gebeur omdat die een volk beter en waardiger is as die ander aan wie die evangelie nie meegedeel word nie.

Die Sinode leer: Dit ontken Moses as hy die Israeliete soos volg toespreek: *Kyk, aan die HERE jou God behoort die hemel, ook die hoogste hemel, die aarde en alles wat daarin is. Maar net aan jou vaders het die HERE 'n welgevallen gehad om hulle lief te hê, en Hy het julle, hulle nageslag na hulle, uit al die volke uitverkies, soos dit vandag is* (Deut 10:14-15). En Christus het gesê: *Wee jou, Górasin, wee jou, Betsáida! Want as in Tirus en Sidon die kragtige dade plaasgevind het wat in julle plaasgevind het, sou hulle hulle lankal in sak en as bekeer het* (Matt 11:21).

Hoofstuk 2

DIE DOOD VAN CHRISTUS EN DIE VERLOSSING VAN DIE MENSE DEUR SY DOOD

2:1 God is nie alleen in die hoogste mate barmhartig nie, maar ook in die hoogste mate regverdig. Sy geregtigheid – soos Hy Hom in sy Woord geopenbaar het – eis dat ons sondes wat teen sy oneindige majesteit begaan is, nie alleen met tydelike nie, maar ook met ewige strawwe na siel en na liggaam gestraf moet word. Ons kan aan hierdie strawwe nie ontkom nie, tensy aan die geregtigheid van God voldoen word.

1 Eksodus 34:6-7; Romeine 5:16; Galasiërs 3:10

2:2 Ons kan egter self geen voldoening gee en ons van die toorn van God bevry nie. Daarom het God uit oneindige barmhartigheid sy eniggebore Seun as borg aan ons gegee. Die Seun het vir ons, of in ons plek, sonde en vervloeking aan die kruis geword om vir ons te voldoen¹.

1 Johannes 3:16; Romeine 5:6-10; 2 Korintiërs 5:21; Galasiërs 3:13

2:3 Hierdie dood van die Seun van God is die enigste en volmaakste offer en voldoening vir die sondes.¹ Sy dood is van oneindige krag en waarde, oorvloedig genoeg om die sondes van die hele wêreld te versoen.

1 Hebreërs 9:26-28; Hebreërs 10:10; Hebreërs 10:12; Hebreërs 10:14; 1 Johannes 2:2

2:4 Hierdie dood het daarom so 'n groot krag en waarde, omdat Hy wat dit ondergaan het, nie alleen 'n ware en volkome heilige mens is nie, maar ook die eniggebore Seun van God. Hy is saam met die Vader en die Heilige Gees een en dieselfde ewige en oneindige Wese. So moes ons Verlosser dan ook wees. Boonop het sy dood so 'n groot krag en waarde, omdat Hy geweet het dat Hy die toorn van God en die vloek, wat ons deur ons sondes verdien het, gedra het¹.

1 Matteus 27:46; Johannes 3:16; Galasiërs 3:13; Hebreërs 4:15; Hebreërs 7:26; 1 Johannes 4:9

2:5 Verder is dit die belofte van die evangelie dat elkeen wat in die gekruisigde Christus glo, nie verlore sal gaan nie, maar die ewige lewe sal hê. Hierdie belofte moet aan alle volke en mense aan wie God na sy welbehae die evangelie stuur, sonder onderskeid en willekeur verkondig en bekend gestel word, met die eis tot bekering en geloof¹.

1 Matteus 28:19; Johannes 3:16; 1 Korintiërs 1:23; Handeling 2:38; Handeling 16:31

2:6 Baie wat deur die evangelie geroep is, bekeer hulle nie en glo nie in Christus nie, maar sterf in ongeloof. Dit gebeur, nie omdat die offer wat Christus aan die kruis volbring het, gebrekkig of onvoldoende is nie, maar deur hulle eie skuld¹.

1 Psalm 95:11; Matteus 22:14; Hebreërs 4:6

2:7 Almal wat egter waarlik glo en deur die dood van Christus van die sondes bevry en van die verderf gered word, ontvang hierdie weldaad slegs uit die genade van God. Hierdie genade is van ewigheid af in Christus aan hulle gegee sonder dat Hy dit aan enigiemand verskuldig is¹.

1 Korintiërs 5:18; Efesiërs 2:8-9

2:8 Dit was immers die volkome vrye raadsbesluit, genadige wil en voorneme van God die Vader dat die lewendmakende en saligmakende krag van die uiters kosbare dood van sy Seun al die uitverkorenes tot voordeel sal strek. So het God slegs aan die uitverkorenes die regverdigmakende geloof geskenk om hulle daardeur onfeilbaar salig te maak¹. Dit wil sê: Dit was die wil van God dat Christus deur die bloed van die kruis – waarmee Hy die nuwe verbond bevestig het – uit elke volk, stam, geslag en taal hulle en hulle alleen kragdadiglik sal verlos wat van ewigheid af tot die saligheid uitverkies en deur die Vader aan Hom gegee is². Ook was dit die wil van God dat Christus aan hulle die geloof sal gee wat Hy, soos ook die ander saligmakende gawes van die Heilige Gees, deur sy dood vir hulle verwerf het³. Verder dat Hy hulle van al hulle sondes – sowel die oorspronklike sonde as die werklike sonde wat na en voor die geloof begaan is – deur sy bloed sal reinig⁴. Ten slotte dat Hy hulle tot die einde toe getrou sal bewaar en uiteindelik sonder enige vlek of rimpel in heerlijkheid by Hom sal neem⁵.

1 Johannes 17:9; Efesiërs 5:25-27

2 Lukas 22:20; Johannes 6:36, 39; Hebreërs 8:6; Openbaring 5:9

3 Filippense 1:29

4 1 Johannes 1:7

5 Johannes 10:28; Efesiërs 5:27

2:9 Hierdie raadsbesluit is die gevolg van God se ewige liefde vir die uitverkorenes. Die besluit word van die begin van die wêreld af tot vandag toe kragdadig deurgevoer, ondanks die vergeefse verset van die magte van die doderyk.¹ Hierdie besluit sal steeds deurgevoer word, sodat die uitverkorenes op die regte tyd in een liggaam vergader sal word. Daar sal altyd 'n kerk van gelowiges wees, gegrond in die bloed van Christus. Hierdie kerk moet Hom as haar Verlosser, wat sy lewe aan die kruis vir haar gegee het – soos 'n bruidegom vir sy bruid – standvastig liefhê, Hom met volharding dien en van nou af tot in alle ewigheid verheerlik².

1 Matteus 16:18

2 1 Konings 19:18; Johannes 11:52; Efesiërs 5:25

VERWERPING VAN DIE DWALINGS

Die regsinnige leer is nou uiteengesit.

VD2:1 Daarom verwerp die Sinode die dwaling van hulle wat leer: God die Vader het sy Seun tot die kruisdood bestem sonder 'n vaste en bepaalde besluit om iemand uitdruklik salig te maak. Die noodsaaklikheid, nuttigheid en waardigheid van die verdienste van die dood van Christus sou gevolglik ongeskonde, in alle opsigte

volmaak, volkome en as een geheel kon bestaan, selfs al sou geen enkele mens ooit werklik gedeel het in die verlossing wat Hy verwerf het nie.

Die Sinode leer: Hierdie leer verag die wysheid van God die Vader en die verdienste van Jesus Christus en is in stryd met die Skrif. Ons Verlosser sê immers: *Ek lê my lewe af vir die skape, en Ek ken hulle* (Joh 10:15,27). En die profeet Jesaja sê van die Verlosser: *As sy siel 'n skuldoffer aangebied het, sal Hy 'n nakroos sien; Hy sal die dae verleng, en die welbehae van die Here sal deur sy hand voorspoedig wees* (Jes. 53:10). Verder weerspreek dit die geloofsartikel waarin ons die kerk bely.

VD2:2 Die Sinode verwerp die dwaling van hulle wat leer: Die doel van Christus se dood was nie om die nuwe genadeverbond werklik deur sy bloed te bevestig nie. Dit was slegs maar om vir die Vader die blote reg te verwerf om opnuut met die mense 'n verbond van die genade of van die werke, net soos Hy wil, te kan sluit.

Die Sinode leer: Dit is immers in stryd met die Skrif wat leer dat Christus Borg en Middelaar geword het van 'n beter, dit wil sê, van die nuwe verbond¹ en dat 'n testament eers by 'n sterfgeval geldig is².

1 Hebreërs 7:22

2 Hebreërs 9:15-17

VD2:3 Die Sinode verwerp die dwaling van hulle wat leer: Christus het deur sy voldoening vir niemand met sekerheid die saligheid verdien nie; ook nie die geloof waardeur hierdie voldoening van Christus kragdadig tot saligheid toegeëien word nie. Hy het, daarenteen, slegs die mag of die volkome wil vir die Vader verwerf om opnuut met die mense te handel en om nuwe voorwaardes, soos Hy wil, voor te skrywe. Die uitvoering daarvan sou van die vrye wil van die mens afhang. Dit sou dus kon gebeur dat óf niemand óf alle mense die voorwaardes sou kon nakom.

Die Sinode leer: Hierdie mense minag die dood van Christus geheel en al en aanvaar op geen wyse die vernaamste vrug of weldaad wat daardeur teweeggebring is nie. Hulle roep weer die dwaling van Pelagius uit die hel terug.

VD2:4 Die Sinode verwerp die dwaling van hulle wat leer: God die Vader het 'n nuwe genadeverbond met die mense deur die tussenkoms van die dood van Christus gesluit. Hierdie verbond bestaan nie daarin dat ons deur ons geloof, vir sover dit die verdienste van Christus aanneem, voor God regverdig en salig gemaak word nie. Dit bestaan daarin dat God, nadat Hy die eis van die volmaakte gehoorsaamheid aan die wet afgeskaf het, nou die geloof self en die onvolmaakte geloofsghehoorsaamheid as volmaakte gehoorsaamheid aan die wet beskou en dit dan uit genade waardig ag om dit met die ewige lewe te beloon.

Die Sinode leer: Hierdie mense weerspreek die Skrif: *hulle word deur sy genade sonder verdienste geregverdig deur die verlossing wat in Christus Jesus is. Hom het God voorgestel in sy bloed as 'n versoening deur die geloof* (Rom 3:24-25). Met die goddelose Socinus voer hulle 'n nuwe en vreemde regverdigmaking van die mens voor God in. Dit is in stryd met die eenstemmige belydenis van die hele kerk.

VD2:5 Die Sinode verwerp die dwaling van hulle wat leer: Alle mense is in die staat van die versoening en in die genadeverbond opgeneem, sodat niemand vanweë die oorspronklike sonde aan die verdoemenis skuldig is of verdoem moet word nie, maar dat alle mense van hierdie sondeskuld vry is.

Die Sinode leer: Hierdie mening is in stryd met die Skrif, wat verklaar *dat ons van nature kinders van die toorn is* (Ef 2:3).

VD2:6 Die Sinode verwerp die dwaling van hulle wat die onderskeid tussen verwerping en toeëiening misbruik om by die onversigtiges en onervarenes die denkbeeld in te prent: Dat God, vir sover dit Hom betref, aan alle mense die weldade wat deur die dood van Christus verkry word, in gelyke mate wou meedeel. Dat sommige

die vergifnis van sonde en die ewige lewe deelagtig word en ander nie, hang van hulle vrye wil af, wat hom aanpas by die genade wat sonder onderskeid aangebied word. Dit hang nie van die besondere gawe van die barmhartigheid af wat kragtig in hulle werk, dat hulle, anders as ander mense, hierdie genade vir hulleself sou toeëien nie.

Die Sinode leer: Daardie mense wat voorgee dat hulle hierdie onderskeiding reg voorstel, probeer om die kerkvolk met die verderflike Pelagiaanse dwalings te vergiftig.

VD2:7 Die Sinode verwerp die dwaling van hulle wat leer: Christus kon en moes nie vir hulle gesterf het vir wie God volkome liefgehad en tot die ewige lewe uitverkies het nie. Inderdaad het Hy ook nie vir hulle gesterf nie, omdat sulke mense die dood van Christus nie nodig gehad het nie.

Die Sinode leer: Hulle weerspreek die apostel wat sê: *Christus het my liefgehad en het Homself vir my oorgegee* (Gal 2:20). Met dieselfde strekking sê hy: *Wie sal beskuldiging inbring teen die uitverkorenes van God? God is dit wat regverdig maak. Wie is dit wat veroordeel? Christus is dit wat gesterf het* (Rom 8:34), juis vir hulle. Hulle weerspreek ook die Heiland, wat sê: *Ek lê my lewe af vir die skape* (Joh 10:15), en: *Dit is my gebod, dat julle mekaar moet liefhê net soos Ek julle liefgehad het. Groter liefde het niemand as dit nie, dat iemand sy lewe vir sy vriende gee* (Joh 15:12-13).

Hoofstuk 3 en 4

DIE VERDORWENHEID VAN DIE MENS, SY BEKERING TOT GOD EN DIE WYSE WAAROP DIT PLAASVIND

3/4:1 Die mens is van die begin af na die beeld van God geskep.¹ Verstandelik was hy toegerus met ware en heilsame kennis van sy Skepper en van geestelike sake. In sy wil en hart was hy met geregtigheid toegerus, en sy hele gesindheid was suiwer. Hy was dus volkome heilig. Maar deur die ingewing van die duivel en uit sy eie vrye wil, het hy hom van God losgeskeur en homself van hierdie uitnemende gawes beroof². Daarenteen het hy in die plek daarvan oor homself gebring: blindheid, verskriklike duisternis, ydelheid en verdorwenheid van verstandelike oordeel, boosheid, rebellie en hardheid van sy wil en hart sowel as onsuiverheid van sy hele gesindheid³.

1 Genesis 1:26-27

2 Genesis 3:1-7.

3 Efesiërs 4:17-19

3/4:2 Net soos die mense ná die val was, so was ook die kinders wat hy voortgebring het. As verdorwene het hy verdorwe kinders voortgebring. Dit hou in dat die verdorwenheid, volgens die regverdige oordeel van God, van Adam af op al sy nakomelinge oorgegaan het. Net Christus is hierin 'n uitsondering. Die verdorwenheid van die mens ontstaan dus nie deur navoring, soos die Pelagianen vroeër beweer het nie, maar deur die voortplanting van die bedorwe natuur¹.

1 Job 14:4; Psalm 51:7; Romeine 5:12; Hebreërs 4:15

3/4:3 Alle mense word daarom in sonde ontvang en as kinders van die toorn gebore, onbekwaam tot enigiets goeds wat sou kon salig maak, geneig tot die kwaad, dood in die sonde en slawe van die sonde¹. Sonder die genade van die Heilige Gees, wat die wedergeboorte skenk, kan en wil hulle nie tot God terugkeer of hulle bedorwe natuur verbeter of onderneem om dit te verbeter nie².

1 Johannes 3:3-6; Johannes 8:34

2 Romeine 6:16,17; Efesiërs 2:1-3; Titus 3:5

3/4:4 Na die sondeval het daar in die mens tog nog 'n bietjie van die lig van die natuur oorgebly. Daardeur het hy 'n mate van kennis van God, van die natuurlike dinge, van die onderskeid tussen die betaamlike en onbetaamlike bly behou en vertoon hy in 'n sekere mate 'n strewe na deug en uiterlike tug. Vir die mens is dit egter onmoontlik om deur hierdie lig van die natuur tot die saligmakende kennis van God te kom en hom tot God te bekeer. Gevolglik kan hy selfs in natuurlike en burgerlike sake hierdie lig nie reg gebruik nie. Hoe ook al, veeleer bederf hy dit heeltemal op verskillende maniere en hul hy dit in ongeregtheid. Omdat hy dit doen, is daar vir hom geen verontskuldiging voor God nie¹.

1 Romeine 1:18 - 20; Romeine 2:14-15

3/4:5 Net soos met die lig van die natuur is dit ook gesteld met die Tien Gebooie, wat God deur Moses in besonder aan die Jode gegee het. Die wet vlek wel die grootheid van die sonde oop en kla die mens hoe langer hoe meer van sy skuld aan, maar dit dui geen geneesmiddel aan en deel geen kragte mee om uit hierdie ellende te kom nie. Omdat die wet dus deur die sondige natuur kragtelos gemaak is, laat dit die oortreder onder die vloek bly. Daarom kan die mens nie deur die wet die saligmakende genade verkry nie¹.

1 Romeine 3:19-20; Romeine 7:10 - 13; Romeine 8:3-4; 2 Korintiërs 3:6-7

3/4:6 Wat nie deur die lig van die natuur of deur die wet gedoen kan word nie, dit doen God deur die krag van die Heilige Gees, deur middel van die Woord of die bediening van die versoening. Dit is die evangelie van die Messias, waardeur God besluit het om die gelowiges in die Ou, sowel as in die Nuwe Testament, salig te maak¹.

1 1 Korintiërs 1:21; 2 Korintiërs 5:18-19

3/4:7 Hierdie verborgenheid van sy wil het God in die Ou Testament aan min mense bekend gemaak¹, maar in die Nuwe Testament, waar die onderskeid tussen die volke nou weggeneem is, openbaar Hy dit aan meer mense². Die oorsaak waarom hierdie bedeling so verskillend is, moet nie aan die waardigheid van die een volk bo die ander of aan die beter gebruik van die lig van die natuur toegeskryf word nie, maar aan die volledige vrye welbehag en onverdiende liefde van God³. Daarom moet hulle wat sonder en teen enige verdienste so 'n groot genade deelagtig word, dit met 'n nederige en dankbare hart erken. Hulle moet, ten opsigte van ander wat hierdie genade nie ontvang nie, saam met die apostel die strengheid en regverdigheid van die oordele van God eerbiedig sonder om dit nuuskierig te ondersoek⁴.

1 Deuteronomium 29:29

2 Romeine 2:11; Efesiërs 2:14; Kolossense 3:11

3 Matteus 11:26; Efesiërs 1:9

4 Romeine 11:22-23; Romeine 11:33; Openbaring 16:7

3/4:8 Almal wat egter deur die evangelie geroep word, word in alle erns geroep¹. Want in alle erns en waarheid betuig God in sy Woord wat sy wil is: Die geroepenes moet na Hom toe kom². In alle erns belowe Hy ook aan almal wat na Hom toe kom en glo, rus vir hulle siele en die ewige lewe³.

1 Matteus 22:1 - 8

2 Johannes 6:37

3 Jesaja 55:1; Matteus 11:28-30; Openbaring 22:17

3/4:9 Baie mense wat deur die bediening van die evangelie geroep is, kom nie na Hom toe nie en bekeer hulle nie. Die skuld hiervoor lê nie in die evangelie of in Christus, wat deur die evangelie aangebied is nie, ook nie in God, wat mense deur die evangelie roep en aan hulle verskillende gawes gee nie¹. Die skuld lê by die geroepenes self. Sommige neem deur sorgeloosheid die Woord van die lewe nie aan nie². Ander neem dit wel

aan, maar nie in die binneste van hulle harte nie, met die gevolg dat hulle ná 'n kortstondige blydskap van die tydelike geloof weer terugval. Ander weer laat die saad van die Woord deur die dorings van die sorge en deur die welluste van die wêreld verstik en dra geen vrugte nie, soos ons Verlosser dit in die gelykenis van die saaier leer (vgl. Matt 13)³.

- 1 Matteus 11:20 - 24; Matteus 22:1 - 8
- 2 Matteus 23:37
- 3 Matteus 13:18-23

3/4:10 Ander mense weer, wat deur die bediening van die evangelie geroep is, kom en word bekeer. Dit moet egter nie aan die mens toegeskryf word nie asof hy hom deur sy vrye wil van ander onderskei wat eweveel of genoegsame genade tot geloof en bekering ontvang het. So stel die hooghartige kettery van Pelagius dit. Dit moet aan God toegeskryf word. Hy het hulle van ewigheid af in Christus as sy eiendom uitverkies. Hy roep hulle almal kragdadig in die tyd en skenk hulle geloof en bekering. Nadat hulle uit die mag van die duisternis verlos is, bring Hy hulle oor in die ryk van sy Seun, om die deugde van Hom, wat hulle uit die duisternis tot hierdie wonderbare lig geroep het, te verkondig en om nie in hulleself nie, maar in die Here te roem. So getuig die apostoliese geskrifte telkens¹.

- 1 Romeine 9:16; 1 Korintiërs 1:31; 2 Korintiërs 10:17; Galasiërs 1:4; Efesiërs 2:8-9; Kolossense 1:13; 1 Petrus 2:9

3/4:11 Verder: Wanneer God sy welbehag in die uitverkorenes tot uitvoering bring en die ware bekering in hulle werk, laat Hy die evangelie nie net uiterlik aan hulle verkondig nie. Hy verlig ook nie net hulle verstand kragtig deur die Heilige Gees, om die dinge van die Gees van God reg te verstaan en te onderskei nie. Maar deur die kragtige werking van dieselfde Gees, wat die wedergeboorte skenk, dring Hy ook deur tot in die binneste dele van die mens, open Hy die geslote hart, versag Hy wat hard is, en besny Hy wat onbesnede is. In die wil stort Hy nuwe eienskappe in en maak die wil, wat dood was, lewend; wat sleg was, goed; wat onwillig was, gewillig en wat ongehoorsaam was, gehoorsaam. Hy beweeg en versterk die wil sodat dit, soos 'n goeie boom, vrugte van goeie werke kan dra¹.

- 1 Deuteronomium 30:6; Esegjël 11:19; Esegjël 36:26; Matteus 7:18; Handeling 16:14; 1 Korintiërs 2:10-14; Hebreërs 4:12; Hebreërs 6:4 -6

3/4:12 Dit is die wedergeboorte, die nuwe skepping, die opwekking uit die dood en die lewendmaking, waarvan die Skrif so heerlik spreek, wat God sonder ons in ons werk. Dit alles word glad nie deur die uiterlike prediking alleen, deur morele oorreding of op soortgelyke wyse in ons gewerk nie, sodat na die voltooiing van God se werk, die mens die mag sou hê om weergebore te word of nie, om bekeer te word of nie. Dit is 'n volkome bonatuurlike, baie kragtige en tegelyk baie aangename, wonderlike, verborge en onbeskryflike daad van God. Volgens die getuienis van die Skrif, wat deur Hom, die Outeur van hierdie werking geïnspireer is, is dit deur sy krag wat nie minder of geringer as die skepping of as die opwekking van die dooies is nie. Die gevolg is dat almal in wie se harte God op hierdie wonderbaarlike wyse werk, sekerlik, onfeilbaar en kragdadig weergebore word en daadwerklik glo. Dan word die wil, wat nou vernuwe is, nie alleen deur God gedryf en beweeg nie, maar omdat dit deur God gedryf word, werk dit ook self. Daarom word ook tereg gesê dat die mens, deur die genade wat hy ontvang het, glo en hom bekeer¹.

- 1 Johannes 3:3; Johannes 5:25; Romeine 4:17; 2 Korintiërs 4:6; 2 Korintiërs 5:17; Efesiërs 5:14; Filippense 2:13

3/4:13 Die aard van hierdie werking kan die gelowiges in hierdie lewe nie volkome begryp nie. Intussen is dit vir hulle 'n gerusstelling dat hulle weet en ervaar dat hulle deur hierdie genade van God van harte glo en hulle Verlosser liefhet¹.

1 Johannes 3:8; Romeine 10:9

3/4:14 So is die geloof dan 'n gawe van God, nie omdat dit deur God aan die vrye wil van die mens aangebied word nie, maar omdat dit inderdaad aan die mens geskenk word en vir hom ingegee en in hom ingestort word. Ook is dit nie so dat God net die vermoë om te glo gee en daarna van die mens se oordeel instemming of daadwerklike geloof verwag nie. Maar Hy bring sowel die wil om te glo as die geloof self in die mens tot stand. Hy wat immers in die mens werk om te wil sowel as om te werk, bewerk alles in almal¹.

1 Efesiërs 2:8; Filippense 2:13

3/4:15 Hierdie genade is God aan niemand verskuldig nie¹. Wat sou God immers aan iemand skuld wat Hom vooraf niks kan gee nie om dan daarvoor vergoed te word? Inderdaad, wat sou God aan die mens verskuldig wees wat self niks anders as sonde en leuens het nie? Die mens wat hierdie genade ontvang, is aan God alleen ewige dankbaarheid verskuldig, en dank God ook daarvoor. Die mens wat hierdie genade nie ontvang nie, heg geen waarde aan hierdie geestelike dinge nie en skep net in sy eie dinge behae of beroem hom sonder om na te dink tevergeefs op wat hy het, terwyl hy niks het nie. Verder moet oor hulle wat hulle geloof in die openbaar bely en hulle lewe verbeter, volgens die voorbeeld van die apostels, baie gunstig geoordeel en gepraat word, want die binneste van die hart is aan ons onbekend². Vir die ander, wat nog nie geroep is nie, moet ons tot God bid, wat die dinge wat nie bestaan nie, roep asof hulle bestaan. Ons mag ons volstrek nie teenoor hulle in trotsheid verhef asof ons onself so van hulle onderskei het nie³.

1 Romeine 11:35

2 Jeremia 7:4; Amos 6:1; Romeine 14:10

3 Romeine 4:17; 1 Korintiërs 4:7

3/4:16 Die mens het egter nie deur die sondeval opgehou om mens, toegerus met verstand en wil, te wees nie. Die sonde, wat die hele menslike geslag deurdring het, het die natuur van die mensdom nie weggeeneem nie, maar dit bederf en in geestelike sin gedood.

Daarom werk hierdie Goddelike genade van die wedergeboorte nie in die mense asof hulle stokke en blokke is nie; ook vernietig dit nie die wil en sy eienskappe nie en dwing dit nie met geweld teen sy sin nie. Die genade maak die wil geestelik lewend, genees, verbeter en buig dit tegelykertyd lieflik en kragtig. Terwyl sondige opstandigheid en verset dit vroeër volkome oorheers het, begin 'n gewillige en opregte gehoorsaamheid aan die Gees nou die oorhand daarvoor kry. Hierin lê die ware en geestelike vernuwing en die vryheid van ons wil.

Inderdaad, as die uitnemende Werkmeester van alle goeie dinge nie so met ons handel het nie, sou die mens glad geen hoop gehad het om deur sy vrye wil uit die sondeval op te staan nie. Deur sy vrye wil het hy homself, toe hy nog gestaan het, in die verderf gestort¹.

1 Psalm 51:12; Romeine 8:2; Efesiërs 2:1; Filippense 2:13

3/4:17 Die almagtige werking van God, waardeur Hy ons natuurlike lewe skep en onderhou, sluit nie die gebruik uit van die middele waardeur God na sy oneindige wysheid en goedheid hierdie krag van Hom wil uitoefen nie, maar eis juis dat hulle gebruik sal word¹. Net so sluit bogenoemde bonatuurlike werking van God, waardeur Hy ons weergebore laat word, volstrek nie die gebruik van die evangelie uit en werp dit ook nie omver nie; intendeel, die alwyse God het dit tot 'n saad van die wedergeboorte en tot voedsel vir die siel bestem. Die apostels en die leraars wat hulle opgevolg het, het dan ook die mense gelowig oor hierdie genade van God tot sy eer en tot onderdrukking van alle hoogmoed onderrig². Hulle het ook nie nagelaat om die mense ondertussen deur middel van heilige vermanings uit die evangelie onder die bearbeiding van die Woord, van die sakramente en van die kerklike tug te hou nie³. Net so moet hulle wat nou in die gemeente

onderrig gee, of dié wat onderrig ontvang, hulle ook nie aanmatig om God te versoek deur die dinge te skei wat Hy na sy welbehae wou saamvoeg nie. Deur die vermanings word die genade immers gegee, en hoe gewilliger ons ons amp uitoefen, des te heerliker word die weldaad wat God in ons werk, openbaar. So vorder God se werk op die allerbeste manier. Aan dié God alleen kom al die heerlikheid van die middele, sowel as van die heilsame vrug en die krag daarvan tot in ewigheid toe⁴. Amen.

- 1 Jesaja 55:10-11
- 2 1 Korintiërs 1:21; Jakobus 1:18; 1 Petrus 1:23 - 25; 1 Petrus 2:2
- 3 Handeling 2:42; 2 Korintiërs 5:11-21; 2 Timoteus 4:2
- 4 Romeine 10:14-17; Judas:24-25

VERWERPING VAN DIE DWALINGS

Die regsinnige leer is nou uiteengesit.

VD 3/4:1 Daarom verwerp die Sinode die dwaling van hulle wat leer: 'n Mens kan eintlik nie sê dat die oorspronklike sonde alleen voldoende is om die hele mensdom te verdoem of om tydelike en ewige strawwe te verdien nie.

Die Sinode leer: Hulle weerspreek immers die apostel wat sê: *Deur een mens het die sonde in die wêreld ingekom en deur die sonde die dood, en so het die dood tot alle mense deurgedring, omdat almal gesondig het* (Rom 5:12), en: *Die oordeel was uit één tot veroordeling* (Rom 5:16), en: *Die loon van die sonde is die dood* (Rom 6:23).

VD 3/4:2 Die Sinode verwerp die dwaling van hulle wat leer: Die geestelike gewes of goeie hoedanighede en deugde soos goedheid, heiligheid en regverdigheid kon nie deel van die wil van die mens wees toe hy in die begin geskep is nie. Daarom kan dit in die sondeval ook nie van die wil geskei word nie.

Die Sinode leer: Dit is in stryd met die beskrywing van die beeld van God wat, volgens die apostel in Efesiërs 4:24, in geregtigheid en heiligheid bestaan, en altwee setel sonder twyfel in die wil.

VD 3/4:3 Die Sinode verwerp die dwaling van hulle wat leer: Hierdie geestelike gewes is in die geestelike dood nie van die mens se wil geskei nie, aangesien die wil op sigself nooit verdorwe was nie. Dit is slegs deur die verduistering van die verstand en wisselvalligheid van die neigings verhinder. Wanneer hierdie hindernisse uit die weg geruim is, kan die wil dan weer sy vrye aangebore vermoë uitoefen. Dit wil sê: dit kan allerhande goeie dinge wat hom voorgelê word, self wil en self kies of nie wil nie en nie kies nie.

Die Sinode leer: Dit is 'n nuwigheid en 'n dwaling waardeur die kragte van die vrye wil verhef word, en dit teen die uitspraak van die profeet: *Bedrieglik is die hart bo alle dinge, ja, verdorwe is dit* (Jer 17:9), en van die apostel: *Onder wie* (nl. die kinders van die ongehoorsaamheid) *ons almal ook vroeër gewandel het in die begeerlikhede van ons vlees toe ons die wil van die vlees en van die sinne gedoen het* (Ef 2:3).

VD 3/4:4 Die Sinode verwerp die dwaling van hulle wat leer: Die mens wat nie weergebore is nie, is nie werklik en nie heeltemal dood in sondes nie. Ook is alle kragte om die geestelik goeie te doen hom nie ontnem nie. Hy kan nog honger en dors na die geregtigheid en die lewe en kan die offer van 'n verslae en gebroke gees, wat God welgevallig is, bring.

Die Sinode leer: Hierdie opvatting stry teen die duidelike getuienis van die Skrif: *Julle was dood deur die misdade en die sondes* (Ef 2:1,5), en: *Al die versinsels wat hy in sy hart bedink, is altyddeur net sleg* (Gen 6:5; 8:21). Buitendien is honger en dors na bevryding uit die ellende en na die lewe, asook die offer van 'n gebroke gees aan God slegs eie aan die wedergeborenes en aan hulle wat salig genoem word¹

- 1 Psalm 51:10; Matteus 5:6

VD 3/4:5 Die Sinode verwerp die dwaling van hulle wat leer: Die verdorwe en natuurlike mens kan die algemene genade (waaronder hulle die lig van die natuur verstaan) of die gawes wat ná die sondeval nog in hom oorgebly het, tot sy heil gebruik. Deur dit só te gebruik, kan hy geleidelik 'n groter genade, naamlik die evangeliese of verlossende genade en die saligheid self, verkry. Op hierdie wyse betoon God Hom van sy kant bereid om Christus aan alle mense te openbaar. Hy skenk die middele wat vir die openbaring van Christus en vir geloof en bekering nodig is, genoegsaam en kragdadig aan almal.

Die Sinode leer: Behalwe die ervaring van alle tye getuig die Skrif immers ook dat dit vals is, *want Hy maak aan Jakob sy woorde bekend, aan Israel sy insettinge en sy verordeninge. So het Hy aan geen enkele nasie gedoen nie; en sy verordeninge, dié ken hulle nie* (Ps 147:19-20), en: *God het in die tye wat verby is, toegelaat dat al die nasies in hulle eie weë sou wandel* (Hand 14:16), en: *Hulle* (naamlik Paulus en sy reisgenote) *is deur die Heilige Gees verhinder om die Woord in Asië te verkondig; en toe hulle by Misië kom, het hulle probeer om na Bithinië te gaan, maar die Gees het hulle dit nie toegelaat nie* (Hand 16:6-7).

VD 3/4:6 Die Sinode verwerp die dwaling van hulle wat leer: Met die ware bekering vir die mens kan geen nuwe eienskappe, kragte of gawes deur God in sy wil gestort word nie. Daarom is die geloof, waardeur ons die eerste keer bekeer word en gelowiges genoem word, nie 'n eienskap of 'n gawe wat deur God ingestort word nie, maar net 'n daad van die mens. Die geloof kan alleen 'n gawe genoem word vir sover die mens deur sy eie vermoë daartoe kom.

Die Sinode leer: Daarmee weerspreek hulle die Heilige Skrif, wat getuig dat God nuwe eienskappe van geloof, gehoorsaamheid en die besef van sy liefde in ons harte uitstort: *Ek gee my wet in hulle binneste en skrywe dit op hulle hart* (Jer 31:33), en: *Ek sal water giet op die dorstrand en strome op die droë grond; Ek sal my Gees op jou kroos giet* (Jes 44:3), en: *Die liefde van God is in ons harte ingestort deur die Heilige Gees wat aan ons gegee is* (Rom 5:5). Hulle is ook in stryd met die voortdurende gebruik van die kerk van God, wat in die woorde van die profeet so bid: *Bekeer my, dan sal ek my bekeer* (Jer 31:18).

VD 3/4:7 Die Sinode verwerp die dwaling van hulle wat leer: Die genade, waardeur ons tot God bekeer word, is niks anders as 'n ligte aansporing nie, of – soos ander dit verklaar – is dit wat deur aansporing plaasvind, die edelste manier om die mens tot bekering te bring en pas dit die beste by die menslike natuur. Niks verhinder die aansporende genade alleen om die natuurlike mens 'n geestelike mens te maak nie. God bewerk die instemming van die wil inderdaad op geen ander manier as deur hierdie aansporing nie. Die krag van die Goddelike werking, waarin God die Satan se werking oortref, bestaan hierin dat God ewig goeie dinge, maar die Satan slegs tydelike voordele belowe.

Die Sinode leer: Dit is suiwer Pelagiaans en in stryd met die hele Skrif, wat, behalwe aansporing, nog 'n ander, baie kragtiger en Goddeliker werkwyse van die Heilige Gees by die bekering van die mens ken: *Ek sal julle 'n nuwe hart gee en 'n nuwe gees in jul binneste gee; en Ek sal die hart van klip uit julle vlees wegneem en julle 'n hart van vlees gee* (Eseg 36:26).

VD 3/4:8 Die Sinode verwerp die dwaling van hulle wat leer: God gebruik by die wedergeboorte van die mens nie daardie kragte van sy almag waardeur Hy die menslike wil kragtig en feilloos tot geloof en bekering ombuig nie. As al die genadewerkinge wat God gebruik om die mens te bekeer, voltooi is, kan die mens nogtans God en die Heilige Gees, wat sy wedergeboorte beoog en hom weer gebore wil laat word, só weerstaan – en hy doen dit inderdaad ook dikwels – dat hy sy eie wedergeboorte geheel en al verhinder. Dit bly dus in sy eie mag om weer gebore te word of nie.

Die Sinode leer: Dit beteken niks anders nie as om al die krag van die genade van God in ons bekering weg te neem en die optrede van die almagtige God aan die wil van die mens te onderwerp. Dit is in stryd met wat die apostels leer: *Vir ons wat glo, na die werking van die krag van sy sterkte* (Ef 1:19), en: *dat God alle*

welgevalle aan wat goed is, en alle werk van die geloof in ons met krag volkome mag maak (2 Tess 1:11), en: sy Goddelike krag het ons alles geskenk wat tot die lewe en godsvrug dien (2 Pet 1:3).

VD 3/4:9 Die Sinode verwerp die dwaling van hulle wat leer: Die genade en die vrye wil is gedeeltelike oorsake wat altwee saam die begin van die bekering bewerk. Die genade gaan in hierdie volgorde ook nie aan die werking van die wil vooraf nie. Dit wil sê: God help die menslike wil nie kragtig tot bekering voordat die menslike wil self in beweging kom en daarop besluit nie.

Die Sinode leer: Die kerk van ouds het hierdie leer al lankal by die Pelagiane veroordeel kragtens die woorde van die apostel: *So hang dit dan nie af van die een wat wil of van die een wat loop nie, maar van God wat barmhartig is* (Rom 9:16); en: *Wie trek jou voor? En wat het jy wat jy nie ontvang het nie?* (1 Kor 4:7), en net so: *Dit is God wat in julle werk om te wil sowel as om te werk na sy welbehae* (Fil 2:13).

Hoofstuk 5

DIE VOLHARDING VAN DIE HEILIGES

5:1 Hulle wat God volgens sy voorneme tot die gemeenskap van sy Seun, ons Here Jesus Christus, roep en deur die Heilige Gees wederbaar, verlos Hy wel van die heerskappy en slawerny van die sonde. Tog verlos Hy hulle in hierdie lewe nie heeltemal van hulle bedorwe natuur en bestaan nie¹.

1 Johannes 8:34; Romeine 6:17; Romeine 7:21-24

5:2 Hieruit ontstaan die daaglikse sondes van swakheid; en selfs die allerbeste werke van die heiliges is nog gebrekkig. Daarom moet hulle voortdurend voor God verootmoedig, hulle toevlug tot die gekruisigde Christus neem, die bedorwe natuur hoe langer hoe meer doodmaak deur die Gees van die gebed en heilige beoefening van godvresendheid en vurig na die bereiking van die volmaaktheid verlang, totdat hulle, losgemaak van hierdie sterflike liggaam, met die Lam van God in die hemel regeer¹.

1 Filippense 3:12-14; Kolossense 3:5; 1 Timoteus 4:7; 1 Johannes 1:8; Openbaring 5:6; Openbaring 5:10

5:3 Vanweë hierdie oorblyfsels van die inwonende sonde en ook vanweë die aanvalle van die wêreld en die Satan kan die bekeerdes nie in hierdie genade volhard as hulle aan hulle eie kragte oorgelaat was nie. Maar God is getrou. Uit barmhartigheid bekragtighy hulle in die genade wat een maal aan hulle gegee is, terwyl Hy hulle ook tot die einde toe kragtig daarin bewaar¹.

Matteus 26:41; Romeine 7:20; 1 Korintiërs 10:13; 1 Petrus 1:5

5:4 Die mag van God waardeur Hy die ware gelowiges in die genade bekragtighy en bewaar, is so groot dat dit nie deur die sondige natuur oorwin kan word nie. Tog word die bekeerdes nie altyd so deur God gelei en beweeg dat hulle – deur hulle eie skuld – in sommige besondere gevalle nie van die leiding van die genade sou kon afwyk en deur die begeerlikhede van die sondige natuur verlei kan word en dit navolg nie¹. Daarom moet hulle voortdurend waak en bid om nie in versoekings gelei te word nie. As hulle dit nie doen nie, kan hulle deur hulle sondige natuur, die wêreld en Satan tot swaar en gruwelike sondes verlei word². Soms word hulle ook inderdaad, onder die regverdige toelating van God, daartoe verlei. Die droewige val van Dawid, Petrus en ander heiliges wat vir ons in die heilige Skrif beskryf is, bewys dit³.

1 Efesiërs 1:19

2 Matteus 26:41; 1 Tessalonisense 5:6; 1 Tessalonisense 5:17

3 2 Samuel 11; Matteus 26:69-75

5:5 Met sulke growwe sondes vertoorn hulle God vreeslik, verdien hulle die dood, bedroef hulle die Heilige Gees, versteur hulle die oefening in die geloof, verwond hulle die gewete baie ernstig en verloor hulle soms 'n tyd lank die besef van die genade. Dit gebeur¹ totdat God weer die lig van sy vaderlike aangesig oor hulle laat skyn wanneer hulle deur opregte berou op die regte pad terugkeer².

- 1 2 Samuel 12; Psalm 32:3 - 5; Efesiërs 4:30
- 2 Numeri 6:25

5:6 God, wat oneindig barmhartig is, neem, weens die onveranderlike besluit van die uitverkiesing, sy Heilige Gees nie heeltemal van sy eiendom af weg nie, selfs nie in hulle jammerlike sondeval nie. Hy laat hulle ook nie só diep val dat hulle uit die genade van die aanneming en uit die staat van die regverdiging uitval nie. Ook laat Hy nie toe dat hulle die sonde tot die dood of teen die Heilige Gees begaan en, heeltemal deur Hom verlaat, hulleself in die ewige verderf stort nie¹.

- 1 Ps 51:13; Matteus 12:31-32; Galasiërs 4:5; Efesiërs 1:11; Efesiërs 2:4; 1 Johannes 5:16 - 18

5:7 Wanneer hulle so in die sonde val, bewaar God eerstens in hulle sy onverganklike saad waaruit hulle weergebore is, sodat dit nie vergaan of vernietig word nie. Ten tweede vernuwe Hy hulle deur sy Woord en Gees seker en kragtig tot berou. Die gevolg is dat hulle oor die sondes wat hulle gedoen het, van harte en volgens die wil van God berou het en deur die geloof, met 'n gebroke hart, vergifnis in die bloed van die Middelaar begeer en verkry. So besef hulle weer die genade van God, wat nou met hulle versoen is; deur die geloof in Hom eerbiedig hulle sy ontferming om daarna met groter ywer hulle eie heil met vrees en bewing uit te werk¹.

- 1 Psalm 32:5; Psalm 51:19; 2 Korintiërs 7:10; Filippense 2:12; 1 Petrus 1:23; 1 Johannes 3:9

5:8 Dat hulle nie heeltemal uit die geloof en die genade uitval of ook tot die einde in die sonde bly of verlore gaan nie, verkry hulle nie deur hulle eie verdienste of inspanning nie, maar weens die genadige barmhartigheid van God. As dit van hulle afgehang het, kon dit nie alleen maklik gebeur het nie, maar sou dit ongetwyfeld ook gebeur het. Maar omdat dit van God afhang, kan dit glad nie gebeur nie. Immers, sy raad kan nie verander, sy belofte kan nie verbreek, die roeping na sy voorneme kan nie herroep, die verdienste, voorbidding en bewaring van Christus kan nie kragteloos gemaak word nie, net so min as wat die verseëling deur die Heilige Gees verydel of vernietig kan word¹.

- 1 Psalm 33:11; Lukas 22:32; Romeine 8:30; Romeine 8:34; Romeine 9:11; Hebreërs 6:17

5:9 Die gelowiges kan sekerheid hê van hierdie bewaring van die uitverkorenes tot die saligheid en van die volharding van die ware gelowiges in die geloof. Hulle het hieroor sekerheid volgens die maat van die geloof waarmee hulle seker glo dat hulle ware en lewende lidmate van die kerk is en altyd sal bly en dat hulle vergifnis van sondes en die ewige lewe het¹.

- 1 Romeine 8:31-39; 2 Timoteus 4:8; 2 Timoteus 4:18

5:10 Hierdie sekerheid spruit dus nie voort uit enige besondere openbaring wat sonder of buite die Woord plaasgevind het nie, maar uit die geloof aan die beloftes van God wat Hy in sy Woord baie oorvloedig tot ons troos geopenbaar het; uit die getuienis van die Heilige Gees: *Hierdie Gees getuig saam met ons gees dat ons kinders van God is. En omdat ons kinders is, is ons ook erfgename* (Rom 8:16-17), en laastens uit die ernstige en heilige strewe na 'n goeie gewete en goeie werke. As die uitverkorenes van God in hierdie wêreld nie hierdie vaste troos het dat hulle die oorwinning sal behou en hierdie onfeilbare pand van die ewige heerlijkheid sou besit nie, sou hulle die ellendigste van al die mense wees¹.

1 Handeling 24:16; Romeine 8:37; 1 Korintiërs 15:19; 1 Johannes 3:1-2

5:11 Voorts getuig die Skrif dat die gelowiges in hierdie lewe teen verskillende sondige vertwyfelings stry en, as hulle in ernstige versoekings kom, nie altyd hierdie volle geloofsvertroue en hierdie sekerheid van die volharding ondervind nie. Maar God, die Vader van alle vertroosting, laat nie toe dat hulle bo hulle kragte versoek word nie, maar gee saam met die versoeking ook die uitkoms¹, en deur die Heilige Gees maak Hy steeds weer die sekerheid van die volharding in hulle wakker².

1 1 Korintiërs 10:13

2 2 Korintiërs 1:3

5:12 Dit is egter totaal onmoontlik dat hierdie sekerheid van die volharding die ware gelowiges hoogmoedige en sorgelose mense sou maak. Dit is daarenteen 'n ware wortel waaruit nederigheid, kinderlike vrees, ware godsvrug, geduld in alle stryd, vurige gebede, standvastigheid onder die kruis en in die belydenis van die waarheid en blywende vreugde in God spruit. Ook is die oordenking van hierdie weldaad vir hulle 'n aansporing tot ernstige en aanhoudende beoefening van dankbaarheid en goeie werke, soos uit die getuienisse van die Skrif en die voorbeelde van die heiliges blyk¹.

1 Psalm 56:12-13; Psalm 116:12; Romeine 12:1; Titus 2:11 - 14; 1 Johannes 3:3

5:13 Wanneer die vertroue in die volharding weer lewendig word in hulle wat uit 'n val in sonde weer opgerig word, bring dit geen ligsinnigheid of verwaarlosing van die godsvrug nie, maar eerder 'n baie groter besorgdheid om nougeset die paaie van die Here te bewaar. Hierdie paaie is vantevore gemaak. Wanneer hulle daarop loop, behou hulle gevolglik die sekerheid van hulle volharding. 'n Verdere gevolg is dat die aangesig van die versoende God – waarvan die aanskouing vir die gelowiges soeter as die lewe en die verbergings bitterder as die dood is – nie weer weens hulle misbruik van sy vaderlike goedheid van hulle afgewend word en hulle só in swaarder gemoedskwellings verval nie¹.

1 Psalm 63:4; Jesaja 64:7; Jeremia 33:5; 2 Korintiërs 7:10; Efesiërs 2:10

5:14 Dit het God behaag om sy genadewerk deur middel van die verkondiging van die evangelie in ons te begin. So bewaar Hy dit, sit Hy dit voort en voleindig Hy dit deur die aanhoor, die lees en die oordenking van die evangelie, deur die aansporing, vermanings en beloftes daarin en ook deur die gebruik van die sakramente¹.

1 Deuteronomium 6:20 - 25; Handeling 2:42; 2 Timoteus 3:16-17

5:15 Hierdie leer van die volharding van die ware gelowiges, en die heiliges, en van die sekerheid daarvoor het God tot eer van sy Naam en tot troos van die godvrugtiges baie uitvoerig in sy Woord geopenbaar en in die harte van die gelowiges ingeprent. Die sondige natuur verstaan hierdie leer nie, die Satan haat dit, die wêreld bespot dit, onkundiges en huigelaars misbruik dit en dwaalgeeste bestry dit. Die Bruid van Christus het dit egter altyd as 'n skat van onberekenbare waarde innig liefgehad en dit volhardend verdedig. God sal sorg dat die kerk dit ook in die toekoms doen. Teen God kan geen beplanning standhou nie, nog minder kan geweld iets teen Hom vermag. Aan hierdie enige God, Vader, Seun en Heilige Gees kom toe eer en heerlikheid tot in ewigheid¹. Amen.

1 Psalm 33:10-11; Efesiërs 5:32; 1 Petrus 5:10-11; Openbaring 14:12

VERWERPING VAN DIE DWALINGS

Die regsinnige leer is nou uiteengesit.

VD 5:1 Daarom verwerp die Sinode die dwaling van hulle wat leer: Die volharding van die ware gelowiges is nie die gevolg van die uitverkiesing of 'n gawe van God wat deur die dood van Christus verwerf is nie. Dit is 'n voorwaarde (soos hulle sê) van die nuwe verbond wat die mens, voor sy finale uitverkiesing en regverdiging, deur sy vrye wil moet volbring.

Die Sinode leer: Die Heilige Skrif getuig immers dat volharding die gevolg van die uitverkiesing is en dat dit deur die krag van die dood, die opstanding en die voorbidding van Christus aan die uitverkorenes gegee word: *Die uitverkorenes het dit verkry en die ander is verhard* (Rom 11:7); ook Romeine 8:32-35: *Hy wat selfs sy eie Seun nie gespaar het nie, maar Hom vir ons almal oorgegee het, hoe sal Hy nie saam met Hom ons ook alles genadiglik skenk nie? Wie sal beskuldiging inbring teen die uitverkorenes van God? God is dit wat regverdig maak. Wie is dit wat veroordeel? Christus is dit wat gesterf het, ja, meer nog, wat ook opgewek is, wat ook aan die regterhand van God is, wat ook vir ons intree. Wie sal ons skei van die liefde van Christus?*

VD 5:2 Die Sinode verwerp die dwaling van hulle wat leer: God gee die gelowige wel genoeg krag om te volhard en is bereid om dit in hom te bewaar, mits die mens sy plig doen. Al is alles wat nodig is om in die geloof te volhard en wat God wil gebruik om die geloof te bewaar, ook in werking gestel, dan nog hang dit altyd van die oordeel van die wil af of die mens sal volhard of nie sal volhard nie.

Die Sinode leer: Hierdie mening is duidelik 'n Pelagiaanse dwaling. Terwyl dit die mense vry wil maak, maak dit van hulle ketters. Dit is ook in stryd met die deurlopende getuienis van die evangeliese leer wat die mens alle stof tot roem ontnem en die lof vir hierdie weldaad alleen aan die genade van God toeskryf. Dit is verder ook in stryd met die uitspraak van die apostel: *Dit is God wat ons ook sal bevestig tot die einde toe, om in die dag van onse Here, Jesus Christus onberispelik te wees* (1 Kor 1:8).

VD 5:3 Die Sinode verwerp die dwaling van hulle wat leer: Die ware gelowiges en wedergeborenes kan nie alleen heeltemal en onherroepelik uit die regverdige geloof, die genade en saligheid uitval nie, maar val inderdaad ook dikwels daaruit en gaan vir ewig verlore.

Die Sinode leer: Hierdie opvatting maak juis die genade van die regverdiging en die wedergeboorte en die voortdurende bewaring deur Christus kragteloos. Dit is ook in stryd met die nadruklike woorde van die apostel Paulus: *As Christus vir ons gesterf het toe ons nog sondaars was, veel meer dan sal ons, noudat ons geregverdig is in sy bloed, deur Hom gered word van die toorn* (1 Kor 5:8-9), en van die apostel Johannes: *Elkeen wat uit God gebore is, doen geen sonde nie, omdat sy saad in hom bly; en hy kan nie sondig nie, want hy is uit God gebore* (1 Joh 3:9). Net so is dit in teësprak met die woorde van Jesus Christus: *Ek gee my skape die ewige lewe, en hulle sal nooit verlore gaan tot in ewigheid nie, en niemand sal hulle uit my hand ruk nie. My Vader wat hulle aan My gegee het, is groter is almal, en niemand kan hulle uit die hand van my Vader ruk nie* (Joh 10:28-29).

VD 5:4 Die Sinode verwerp die dwaling van hulle wat leer: Die ware gelowiges en wedergeborenes kan die sonde tot die dood, of dié teen die Heilige Gees, begaan.

Die Sinode leer: Dieselfde apostel Johannes, noudat hy in 1 Johannes 5:16-17 melding gemaak het van hulle wat tot die dood sondig, en verbied het om vir hulle te bid, voeg dadelik in vers 18 daarby: *Ons weet dat elkeen wat uit God gebore is, nie sondig* (naamlik met so 'n sonde) *nie, maar hy wat uit God gebore is, bewaar homself, en die Bese het geen vat op hom nie* (1 Joh 5:18).

VD 5:5 Die Sinode verwerp die dwaling van hulle wat leer: 'n Mens kan in hierdie lewe geen sekerheid van die toekomstige volharding sonder 'n besondere openbaring besit nie.

Die Sinode leer: Deur hierdie leer word die vaste troos wat die ware gelowiges in hierdie lewe het, weggenem en die twyfel van die pousgesindes weer in die kerk ingevoer. Die Heilige Skrif lei egter hierdie sekerheid nie telkens uit 'n besondere en buitengewone openbaring af nie, maar uit die kenmerke wat aan die

kinders van God eie is, en uit die standhoudende beloftes van God. Dit kom veral na vore by die apostel Paulus in Romeine 8:39: *Geen skepsel sal ons kan skei van die liefde van God wat daar in Christus Jesus onse Here is nie*, en by Johannes: *Hy wat sy gebooie bewaar, bly in Hom, en Hy in hom. En hieraan weet ons dat Hy in ons bly: aan die Gees wat Hy ons gegee het* (1 Joh 3:24).

VD 5:6 Die Sinode verwerp die dwaling van hulle wat leer: Die leer van die sekerheid van die volharding en van die saligheid is, kragtens sy eie aard en wese, 'n kussing vir die sondige natuur en skadelik vir die godsvrug, goeie sedes, gebede en ander heilige handeling. Daarteenoor is dit selfs lofwaardig om daaraan te twyfel.

Die Sinode leer: Daarmee wys hulle immers dat hulle die krag van die Goddelike genade en die werking van die Heilige Gees wat in ons woon, nie ken nie. Ook weerspreek hulle die apostel Johannes, wat met uitdruklike woorde die teendeel in sy eerste brief leer: *Geliefdes, nou is ons kinders van God, en dit is nog nie geopenbaar wat ons sal wees nie, maar ons weet dat ons, as Hy verskyn, aan Hom gelyk sal wees, omdat ons Hom sal sien soos Hy is. En elkeen wat hierdie hoop op Hom het, reinig homself soos Hy rein is* (1 Joh 3:2-3). Buitendien word hulle weerlê deur die voorbeeld van die heiliges van die Ou en die Nuwe Testament. Hoewel hulle van hulle volharding en saligheid seker was, het hulle nogtans in die gebede en ander geloofshandeling volhard.

VD 5:7 Die Sinode verwerp die dwaling van hulle wat leer: Die geloof van hulle wat slegs 'n tyd lank glo, verskil net in tydsduur van die regverdigende en saligmakende geloof.

Die Sinode leer: Christus stel immers self duidelik in Matteus 13:20 en Lukas 8:13 en volgende verse nog 'n drieledige onderskeid vas tussen hulle wat net 'n tyd lank glo, en die ware gelowiges. Hy sê: Eersgenoemdes ontvang die saad op rotsagtige grond, maar die gelowiges in goeie grond of in goeie harte; eersgenoemdes is sonder wortel, maar die gelowiges het 'n vaste wortel; eersgenoemdes dra nie vrug nie, maar die gelowiges dra met standvastigheid of volharding in verskillende mate hulle vrugte.

VD 5:8 Die Sinode verwerp die dwaling van hulle wat leer: Dit is nie ongerym dat die mens sy eerste wedergeboorte verloor en daarna weer, selfs baie keer, weergebore word nie.

Die Sinode leer: Met hierdie leer ontken hulle die onverderflikheid van die saad van God waardeur ons weergebore word, en kom hulle in stryd met die getuienis van die apostel Petrus: *Julle wat wedergebore is, nie uit verganklike saad nie, maar uit onverganklike* (1 Pet 1:23).

VD 5:9 Die Sinode verwerp die dwaling van hulle wat leer: Christus het nêrens gebid dat die gelowiges in die geloof onfeilbaar sou volhard nie.

Die Sinode leer: Hulle weerspreek Christus self, wat sê: *Ek het vir jou gebid, Petrus, dat jou geloof nie mag ophou nie* (Luk 22:32); en die evangelis Johannes, wat getuig dat Christus nie alleen vir die apostels gebid het nie, maar ook vir almal wat deur hulle woord sou glo: *Heilige Vader, bewaar hulle in u Naam, en: Ek bid nie dat U hulle uit die wêreld wegneem nie, maar dat U hulle van die Bose bewaar* (Joh 17:11, 15, 20).

BESLUIT

Die voorgaande is dan die duidelike, eenvoudige en openhartige verklaring van die regsinnige leer aangaande die Vyf Artikels waaroor in Nederland verskil van mening is. Tegelykertyd is dit die verwerping van die dwalings waardeur die Nederlandse kerke 'n tyd lank in beroering was. Die Sinode oordeel dat hierdie uiteensetting en verwerping uit die Woord van God geneem is en met die belydenisse van die Gereformeerde Kerke ooreenstem. Hieruit blyk dit duidelik dat mense vir wie dit allermens betaamlik was, in stryd met alle waarheid, billikheid en liefde die volk die volgende wou wysmaak:

dat die leer van die Gereformeerde Kerke en die hoofpunte in die aanhangsels oor die uitverkiesing uit eie aard en aandrif die gemoedere van die mense van alle godsvrug en eerbied weglei;

dat hierdie leer 'n oorkussing van die duiwel en die sondige natuur en 'n vesting van die Satan is, waaruit hy vir alle mense hinderlae opstel, die meeste verwond en baie met pyle óf van wanhoop óf van sorgeloosheid dodelik tref;

dat hierdie leer God tot outeur van die sonde, 'n onregverdige tiran en 'n huigelaar maak en dat dit niks anders as die herleefde leer van die Stoïsyne, Manigeërs, Libertyne en Moslems is nie;

dat hierdie leer die mense sondig en sorgeloos maak en dat hulle hulle daardeur verbeel dat, op watter wyse hulle ook al leef, dit nie die saligheid van die uitverkorenes verhinder nie en dat hulle gevolglik sonder kommer allerhande afskuwelike sondes kan doen;

dat dit die verworpenes nie tot saligheid strek nie, selfs al sou hulle inderdaad ook al die werke van heiliges verrig;

dat volgens hierdie leer God enkel en alleen deur sy wilsbesluit en sonder oorweging of inagneming van enige sonde van enigiemand die grootste deel van die wêreld vir die ewige verderf voorbeskik en geskep het;

dat net soos die verkiesing die fontein en oorsaak van die geloof en van die goeie werke is, die verwerping ook so die oorsaak van die ongeloof en goddeloosheid is;

dat baie onskuldige kinders van gelowiges van die moederbors weggeruk en op wreedaardige wyse in die hel gegooi word, sodat nóg die bloed van Christus, nóg die doop, nóg die gebede van die kerk by hulle doop vir hulle tot voordeel kan wees.

En watter baie ander soortgelyke bewerings is daar nie wat die Gereformeerde Kerke nie alleen nie aanvaar nie, maar ook van ganser harte verfoei!

Daarom doen hierdie Sinode van Dordrecht in die Naam van die Here 'n beroep op almal wat die Naam van ons Verlosser Jesus Christus gelowig aanroep, om die geloof van die Gereformeerde Kerke nie te beoordeel op grond van hier en daar saamgeroepte lasteringe of op grond van persoonlike uitsprake van verskeie ouer of jonger leraars nie. Hierdie uitsprake word dikwels slegs met kwade bedoelings aangehaal of vermink en tot 'n verkeerde betekenis verdraai. Hulle moet eerder op grond van die openbare belydenisse van genoemde Gereformeerde Kerke oordeel en op grond van hierdie uiteensetting van die regsinnige leer wat met algemene instemming van almal saam en van elke lid van die hele Sinode afsonderlik vasgestel is.

Vervolgens vermaan die Sinode hierdie lasteraars ernstig dat hulle moet besef watter swaar oordeel van God hulle oor hulleself bring as hulle teen soveel kerke en teen die belydenisse van soveel kerke valse getuienis gee, die gewetens van die swakkeres in beroering bring en naastiglik streef om by baie mense die gemeenskap van die ware gelowiges verdag te maak.

Ten slotte doen hierdie Sinode 'n beroep op alle medediensers in die evangelie van Christus om hulle in die behandeling van hierdie leer in die skole en in die kerke godvrugtig en eerbiedig te gedra. Hulle moet hierdie leer, sowel mondeling as skriftelik tot eer van die Naam van God, tot heiligmaking van die lewe en tot troos van die verslae harte uitlê. Hulle moet in ooreenstemming met die Skrif nie alleen na die reël van die geloof dink nie, maar ook praat. Eindelik moet hulle hulle weerhou van alle uitsprake wat die voorgeskrewe perke van die ware strekking van die Heilige Skrif oorskry. Sulke uitsprake kan aan die skaamtelose dwaalleraars 'n gegronde rede gee om die leer van die Gereformeerde Kerke sleg te maak of te belaster.

Mag die Seun van God, Jesus Christus, wat aan die regterhand van die Vader sit en aan die mense gawes gee, ons in die waarheid heilig. Mag Hy hulle wat dwaal, tot die waarheid lei en die lasteraars van die gesonde leer die mond snoer. Mag Hy die getroue bedienaars van sy Woord die Gees van wysheid en onderskeiding gee, sodat al hulle uitsprake tot eer van God en tot opbouing van die hoorders mag strek. Amen.

UITSpraak van die Sinode oor die Remonstrante Deur God se genade is die waarheid tot hiertoe verduidelik en bekragtig; hulle dwalings is verwerp en veroordeel, en hulle onbillike laster afgeweer. Hierdie Sinode van Dordrecht het verder egter nog een taak oor. Dit is naamlik om ernstig, volhardend en ooreenkomstig die gesag wat dit volgens die Woord van God oor al die lede van sy kerke het, op al die herders in die verenigde Nederlandse kerke saam en elkeen afsonderlik, op al die leraars in universiteite en skole, op rektore en onderwysers, kortom, op almal aan wie die versorging van siele of die onderwys van die jeug opgedra is, 'n beroep te doen, hulle aan te spoor, te vermaan en by hulle aan te dring daarop om die vyf bekende artikels van die Remonstrante agterweë te laat. Dit is enersyds blote dwaling en andersyds skuilplekke vir dwalings. Verder dring ons by hulle daarop aan om hierdie gesonde leer van die heilswaarheid, wat uit die suiwerste bronne van God se Woord geput is, suiwer en ongeskonde te bewaar. Ons versoek hulle ook om dit getrou en verstandig aan die volwassenes en die jeug voor te hou en te verduidelik. Hulle moet ook die uiters aangename en nuttige gebruik daarvan in lewe sowel as in sterwe noukeurig verduidelik. As hulle van die kudde afdwaal en anders voel en deur 'n nuwe opvatting weggeruk word, moet hulle hulle sagmoedig in die duidelike waarheid onderrig. As God dan aan hulle die bekering gee om die waarheid te erken en met 'n gesonder gevoel terug te keer, moet hulle een in gees, mond, geloof en liefde opnuut tot die kerk van God en die gemeenskap van die heiliges toetree, sodat die wond van die kerk uiteindelik kan genees en die hart en siel van al sy lede een in die Here kan word.

Daar het egter sommige mense onder die benaming Remonstrante onder ons na vore gekom. (Die Sinode is van oordeel dat selfs die naam Remonstrante en Teenremonstrante in ewige vergetelheid moet vergaan.) Hulle het met persoonlike naywer en beraadslaging die tug en kerkorde geweld aangedoen en die vermanings en raad van hulle medebroeders verag en die eens bloeiende kerke van Nederland wat in geloof en liefde ten nouste aan mekaar verbonde was, baie ernstig en gevaarlik in beroering gebring. Hierbenewens het hulle skadelike dwalings van ouds weer te voorskyn gebring en ook nuwes gesmee. Dit het hulle openlik en in die geheim, mondelings en skriftelik onder die gewone mense versprei en met die grootste heftigheid verdedig. Hulle het geen maat of perk gemaak daaraan om die leer wat tot dusver in die kerk aanvaar is met valse beskuldigings en verskriklike lasterlikhede aan te val nie. Oral het hulle alles met hindernisse, tweedrag, gewetenswroeging en oproer gevul. Sulke swaar sondes teen die geloof, teen die liefde, teen die goeie sedes en teen die kerkeenheid en kerkvrede moet beslis met uiters gestrenge straf gestraf word. Hierdie sondes kan immers in geen mens geduld word nie en is in die geval van dienaars in alle tye met die strengste straf vergeld.

Met aanroeping van die heilige Naam van God en deeglik bewus van sy gesag volgens die Woord van God, in navolging van die spore van al die wettige Sinodes sowel van ouds as van onlangs, en gewapen met die gesag van die State Generaal, verklaar en oordeel hierdie Sinode dus soos volg:

Al daardie herders wat getoon het dat hulle aanstigters tot partyskappe in die kerk was en daardie leraars van die dwaalleer, word skuldig bevind aan korrupsie van die godsdiens, die skeuring van die kerkeenheid en die ernstigste struikelblokke. Hierbenewens word diegene wat voor hierdie Sinode gedaag is, ook skuldig bevind aan ondraaglike hardnekkigheid teenoor die bevel van die hoë owerheid wat in hierdie Sinode bekendgestel is, en juis ook teen hierdie agbare Sinode.

Daarom verbied die Sinode ten eerste die bogenoemde mense wat voor die Sinode gedaag is van alle kerklike diens en ontslaan hulle uit hulle ampte. Die Sinode oordeel ook dat hulle geen akademiese diens waardig is nie tot tyd en wyl hulle met ernstige inkeer wat deur hulle woorde, hulle dae en ywer daarteen voldoende bewys is, die kerk tevrede stel, waarlik en volkome daarmee versoen en in die gemeenskap

daarmee opgeneem word. Dit is ons opregte begeerte tot hulle beswil en tot blydskap van die hele kerk in ons Here Christus.

Ander mense van wie hierdie Nasionale Sinode nie kennis dra nie, laat die Sinode volgens die aanvaarde orde aan provinsiale sinodes, klassisse en ouderlinge oor met die versoek dat hulle daarvoor moet sorg dra dat die kerk vir die huidige geen skade ly nie of in die toekoms hoef te vrees nie. Hulle moet die aanstigters tot hierdie dwalings met 'n gees van wysheid onderskei. Hulle moet die weerspannige, rumoerige opstokers en oproermakers so gou moontlik uit die kerklike en skoolamp te wat aan hulle kennis en sorg toevertrou is, skors. Hulle word naamlik ook vermaan om na ontvangs van die oordeel van hierdie Nasionale Sinode, en die verkryging van die gesag van die owerhede, onverwyl saam te staan om te voorkom dat hierdie kwaad as gevolg van hulle tydszaamheid aangroei en sterker word. Hulle moet die mense wat uit swaakheid en vanweë die tydsgegrig geval het, meegesleur is en miskien daarvoor as dinge van mindere belang twyfel, of selfs diegene wat 'n ander opvatting huldig, maar nogtans kalm en bedaard, onskuldig en leersaam is, met alle sagmoedigheid, liefdesdiens en geduld tot ware en volkome eensgesindheid met die kerk nooi. Hulle moet dit egter so doen dat hulle versigtig waak om niemand tot die heilige amp toe te laat wat weier om die leer wat deur hierdie sinodale besluite uitgevaardig is, te onderteken en te onderrig nie. Hulle moet niemand in sy amp hou as hy deur sy openlike verskil die leer wat in hierdie sinodale besluite met so 'n groot eenstemmigheid goedgekeur is, skade kan berokken en die eensgesindheid van die herders en die rustigheid van die kerke opnuut in beroering kan bring nie.

Verder vermaan hierdie agbare Sinode al die kerklike vergaderings om met die grootste versigtigheid toesig te hou oor al die kuddes wat aan hulle toevertrou is om betyds teen al die nuwighede wat in die kerk te voorskyn kan kom, op te tree en dit soos onkruid uit die land van die Here uit te roei. Hulle moet op skole en onderwysers let om te voorkom dat vir die kerk en staat later opnuut verderf geskep sou word vanweë persoonlike opvattinge en verwronge gedagtes wat by die jeug ingeplant word.

Ten slotte betuig die Sinode eerbiedig sy dank aan die eerwaarde hooggestrenge here in die State Generaal van die Verenigde Nederlande omdat hulle die kerk in so 'n nodige en gepaste tydskop genadiglik te hulp gekom het toe kerksake aangeveg en in verval was. Hulle het ook die regskepe en getroue diensknegte van God onder hulle beskerming geneem. Hulle het die begeerte gehad dat die pand van alle seën, naamlik die waarheid van sy Woord, heilig en eerbiedig in hulle landstreek bewaar moes word en geen inspanning of koste ontsien om so 'n groot taak te bevorder en af te handel nie. Vir sulke uitnemende dienste bid die Sinode hulle die oorfloedigste vergelding van die Here toe, sowel geestelik as tydelik, in hulle openbare sowel as hulle persoonlike optrede. Voorts versoek en gelas die Sinode hierdie vriendelike here onderdanig en nederig om alleen hierdie heilsame leer, wat met die grootste getrouheid deur die Sinode volgens die Woord van God en die algemene instemming van die Gereformeerde Kerke uitgeklaar is, in hulle gebiede te laat aanhoor, om alle ketterye en dwalings wat by hulle ontstaan, af te weer en onrustige en oproerige geeste aan bande te lê: die Sinode versoek hulle om voort te gaan om hulle as ware en goedgunstige voeders en beskermers van die kerk te betoon, die uitspraak oor die voorgemelde persone, wat volgens die kerkreg en die landswette bevestig is, te bekragtig en die besluite van die Sinode deur die byvoeging van hulle gesag onbeweeglik en bestendig te maak.

In die naam en op las van die Sinode:

Sebastian Damman, Skriba van die Sinode;

Festus Hommius, Predikant te Leyden, en Aktuaris van die Sinode;

As getuie van die Handeling: Daniel Heinsius.

